

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 2 Maja r. s. 1821 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Gazeta setacka z dnia 23 kwietnia ogłosiła Ukaz J. C. M. do Rządzącego Senatu w następującem brzmieniu:

Dnia 4 lutego. Na przedstawienie głównie zarządzającego w Gruzji, generała piechoty *Jermolowa*, o miejscowych niedogodnościach powiatowego w Gruzji miasta *Ananura*, uważając, że to miasto, w roku 1803 założone, w przeciągu lat siedemnastu żadnego nie nabyło przyrostu w swém zabudowaniu, i składając się z 38mu domów, zamieszkałych przez ludzi najuboższych, nie daje żadnej nadziei, swego zabudowania. Rozkazujemy: 1) Skasowane miasto *Duszet* przywrócić. 2) Powiatowi, *Ananurskim* teraz zwanemu, mianować się *Duszetskim*. 3) Głównie zarządzającemu w Gruzji polecić przedsięwzięcie skutecznych środków do przeniesienia z *Ananura* archiwów sądowniczych i własności skarbowey, i do zabudowania w *Duszetcie* potrzebnych dla tego celu gmachów. Rządzący Senat nie zaniecha około wykonania tego uczynić należytych ze swojej strony rozrządzeń.

Rządzący Senat przez Ukaz okolny pod dniem 21 marca obwieścił, iż w roku 1821 na komorach rosyjskich, rubel srebrny ma być przyjmowany po trzy ruble sześćdziesiąt kopiejek asygnacyami.

Dnia 29 marca, w kościele ś. Alexandra-Newskiego odbył się pogrzeb przenaywielebniejszego metropolity, *Michała* kawalera orderu ś. *Alexandra-Newskiego* i ś. *Anny* i klasy, który umarł dnia 24 marca, o godzinie 6 wieczorem, w wigilią rocznicy objęcia przez niego rządów dycezyi petersburskiej. Duchowieństwo całej stolicy, urzędnicy państwa, i wielkie zgromadzenie ludu znajdowało się na tém obrzędzie, który sprawowali przenaywielebniejsi *Barlaam* metropolita Gruzji, *Filarat* arcy-biskup jarosławski, i *Włodzimierz* wikaryusz sankt-petersburski, biskup rewelski, przy cém się znajdowało jesoze 6ciu archimandrytów i członkowie synodu: kapelan protoprezbiter *Krynicki* i wielki kapelan *Dierżawin*, którzy znajdowali się i dnia 26 na wyniesieniu ciała zmarłego do kościoła katedralnego. Rektor akademii petersburskiej, duchowney *Grzegorz*, miał kazanie pogrzebowe, a przy wyniesieniu zwłok miał mowę kapelan domu wychowania sierot wojskowych *Alexy Małow*. Zwłoki złożone zostały w nowobudującej się cerkwi, przez samegoż zmarłego założoney, pod imieniem Ducha ś., w tém miejscu, gdzie ma być ołtarz. Był to mąż wysokiey enoty i nauki. Słynął kaznodziejską wymową. Udarowany brylantowanemi znakami orderu ś. *Alexandra-Newskiego*, prosiło przyjęcie do cesarskiego gabinetu udzielonych mu dawniej brylantowych znaków orderu ś. *Anny*, i wydanie mu przy-

padających za nie summy, którą przeznaczywszy na rzecz szkół tych dycezyi, w której się urodził, w której się sam edukował, w której otrzymał tę nagrodę, i gdzie spodziewał się umrzeć, na lombardzie ulokował. Summa ta jest 10,000 rub. i jest w równych częściach własnością seminarjow moskiewskiego, wileńskiego, czernihowskiego, nowgorodzkiego, i sankt-petersburskiego. Sprawując dycezyą czernihowską, własnym nakładem edukował kilku młodzieńców w tamtejszy akademii duchowney. Kilka dzieł w materyach duchownych za życia wydał; wiele zostawił rękopisów. Był uczestnikiem w przekładaniu *Ewangelii* z języka sławiańskiego na rosyjski. Umarł w wieku lat 60.

Podług wiadomości petersburskich akademickich, w przeciągu miesiąca marca na komorę składową wileńską przywieziono towarów zagranicznych na 101,394 r. Do *Tyflis* w miesiącu lutym przywieziono towarów na 31,860 rubli 40 kop., a wysłano za granicę na 1,259 r. 40 k.

Liczba okrętów: w *Lipawie* od dnia 26 marca do 9 kwietnia przybyłych 23, wysłanych 22. W *Rydze* dnia 26 kwietnia przybyłych 83, wysłanych 32.

A U S T R Y A.

Wiedeń, dnia 27 kwietnia. Okolnik rządu w Austrii poniżej *Ena*, przekonywa o uzbrajaniach krajowych. Posiadanie domów, trudnienie się rzemiosłem, i prawo obywatelstwa nie uwalniają od służby wojskowej, a nawet w potrzebie użyci do niej będą tacy, którzy otrzymali uwolnienie. Nikt z obowiązanych do wspomnioney służby nie dostanie pasportu za granicę lub do Węgier, kto nie złoży rękoyami 300 złotych ryńskich.

Laybach, dnia 21 kwietnia. Dziś wieczorem byli Cesarstwo Ichmość na rezurekcyi z wielu znakomitemi osobami. O godzinie 4tej pojechali do kościoła katedralnego. Urzędnicy nadworni udali się za nimi. Około 5tej wysła procesyja na rynek, gdzie wojsko stało uszykowane. Zaczynała ją duchowieństwo; za Najswiętszym Sakramentem szedł naprzód Cesarz Jmó, a potem Cesarzowa. Dalej szły damy dworu i inne znakomite, oraz urzędnicy. Za powrotem procesyji do kościoła, wojsko wystrzeliło 5 razy przy odgłosie muzyki. Po nabożeństwie wrócili Cesarstwo Ichmość do zamku. Jutro śpiewane będzie w tutejszym kościele katedralnym *Te Deum*, z powodu szczęśliwie ukończoney kampanii w Piemencie, w obecności NN. bawiących tu Monarchów i ministrów. (*Gaz. Warsz.*)

Głoszą, iż austriacki obserwacyjny korpus, (pisze gazeta hamburska) który na pograniczu Wołoszczyzny stanie, składać się będzie ze 40,000 ludzi. Będące w Galicyi pólki są już w pocho-

dzie. Oprócz tego, całe wojsko austriackie ma być postawione na stopie wojennej; wewnętrzną zaś w kraju służbę odbywać będzie milicya (z *Korr. War.*)

(z *Korr. hamb.*) *Wiedeń*, dnia 18 kwietnia. Przed niejakim czasem dała się postrzedz między ludem wiejskim w Czechach, mianowicie w okręgach znajmskim i iglawskim, wielka krnąbrność: wzbranił się bowiem iść na pańszczyznę do swoich dworów, i oświadczał się nie uznawać żadnej innej powinności, prócz płacenia czynszu. Krnąbrność ta doszła do tego stopnia, że niespokojni poważyli się przez publiczne ogłoszenia zagrażać spaleniem domów chłopom, którzyby naroboczną dłużej chodzili. Dnia 24 p. m., na mocy nadeszłych z *Laibach* rozkazów, potrzeba było przystąpić do użycia surowszych środków. Poymano do dwudziestu najuparzystych; poczem reszta powróciła do swych powinności. Xiążę *Kaunitz*, w którego dobrach napróżd niespokojność ta wybuchnęła, udał się na miejsce, dla przyłożenia się do przywrócenia porządku i posłuszeństwa.

W Ł O C H Y.

(z *gaz. war.*) *Neapol*, d. 6 kwietnia. Rząd tymczasowy tutejszy stara się zagoić rany, które ostatnie wypadki zadały krajowi. Codziennie od godziny 8 do 1 daje publiczne wysłuchanie i wszelkie przełożenia przyjmuje. Od godziny zaś iwszej do 6tej rada stanu pod przewodnictwem *Margrabiego Circello*, trudni się interesami krajowemi.

Puszczona niedawno pogłoska o zbieraniu się wojska w prowincjach neapolitańskich jest bezasadną. To tylko pewna, iż *Morelli* umknął do gór w *Pulii*, i zaczyna rabować wozy pocztowe.

Policya tutejsza została upoważnioną do przemieszczania domów.

Dnia 8. Wydały tu rozkaz dzienny zabrania surowo oficerom austriackim, chodzić w ubiorze cywilnym. Zakazano także pro tym żołnierzom pokazywać się pojedynczo na ulicach. Nie są oni (pisze gazeta berlińska) wcale kontentni z pobytu w tutejszej stolicy, i narzekają na słą żywność.

Pobudką do postanowienia tymczasowego rządu tutejszego, względem rozbrojenia wszystkich mieszkańców, ma być zabicie kilku żołnierzy austriackich.

Twierdza *Gaeta* jest jeszcze w mocy jenerała *Begona* i *Węglarzy*. Opasali ją austriacy od strony lądu.

Z rozkazu Króla Obojey Sycylii ustanowiono w *Palermie* tymczasowy rząd pod przewodnictwem tamiecznego arcybiskupa, kardynała *Gravina*, któremu Monarcha polecił wybrać osoby do składu tego rządu, co też wspomniany arcybiskup uczynił.

Rzym, dnia 7 kwietnia. Po przejściu wojska austriackiego przez kraj papieżki, utworzyły się znowu nowe bandy rozbojników na granicy neapolitańskiej, którzy napastują po gościńcach.

Rząd nasz nie wydaje teraz nikomu pasportu do *Medyolanu* i *Lombardyi*.

Dnia 14. Dnia przybyła tu Xiążna *Floridia*, małżonka Króla neapolitańskiego, którego się po jutrze spodziewamy.

Dnia 22 z. m. dało się uczuć trzęsienie ziemi w *Rieti* i wielką zrządziło szkodę. W tymże czasie tuman dymu wzbił się z rzeki *Canara*

w górę, przeszedł nad miastem i spadł na jezioro *Cantalice*. W następnych dniach zdarzyło się kilka pożarów w *Rieti*.

Wczoraj wyszło tu urządzenie kardynała sekretarza stanu *Consalvi*, które pod karą śmierci zabrania wchodzić do zakazanych towarzystw, i mieć jakiegokolwiek z niemi związku, lub posiadać ich narzędzia, herby, statuta, patenta i t. d.

Turyń, dnia 14 kwietnia. Rozkaz dzienny jenerała *Castelbargo* tymczasowego gubernatora, zaleca wszystkim poddanym sardyńskim, którzy od 1 stycznia bawią w *Turynie*, aby we 24 godzinach wyjechali, jeśli nie mają na piśmie pozwolenia rządu.

Naczelną dowódcą wojska sardyńskiego, Hrabia *Latour*, ustanowił nadzwyczajną kommissyą wojskową do sądzienia tych wszystkich, którychby o szpiegostwo przekonano, lub którzyby żołnierzy królewskich uwodzili. Jenerał, Hrabia *Roberti*, jest prezesem tej kommissyi.

Buntownicy, którzy oytadellę turyńską zajmowali, targowali się z obywatelami o to, co im dać mają za ustąpienie z niej. Zgodzili się w reszcie na 150.000 franków, które gotowemi pieniędzmi odebrawszy, wyszli.

Florencya, dnia 16 kwietnia. Xiążna *Carignan*, córka W. Xiążęcia tokańskiego, przybyła dnia 13 b. m. z synem swoim na brygu sardyńskim z *Nizza* do *Liwny*, z kąd wraz z małżonkiem swoim, który na jej spotkanie wyjechał, udała się dnia 15 b. m. do *Florencyi*.

Król neapolitański przed wyjazdem swoim z *Florencyi* dał W. Xiążęciu tokańskiemu wielkie krzyże orderów *ś. Ferdynanda* i *ś. Januariusza*, Xiążęciu dziedzicznemu wielki krzyż orderu *ś. Ferdynanda*, a Xiążęciu *Rospigliosi*, marszałkowi, wielki krzyż orderu *ś. Januariusza*. Towarzyszą temu Monarsze: Xiążę *Nisceni*, *Margrabia del Vasto*, oraz marszałek *Frilli*, tajny sekretarz królewski.

Baron Vincent, austriacki jenerał jazdy, Hrabia *Pozzo di Borgo*, rosyjski jenerał porucznik, Hrabia *Blacas*, poseł francuzki, i Hrabia *Truchsess*, poseł pruski, wyjechali ztąd do *Rzymu*.

Od granic *Włoskich*, dnia 14 kwietnia. Słychać, iż Xiążę *Carignan*, chce udać się do *Dreżna*, a potem powrócić do *Piemontu*.

Nie tylko na wyspie *Elbie*, (pisze gazeta berlińska), lecz nawet we *Florencyi* i *Liwnie*, odkryto w jednymże czasie ślady spisku, który wcześniej przez uwięzienie wskazanych osób, przytłumiono. Słychać, iż jeden ze spiskowych, przybywszy z *Liwny* do *Florencyi*, i dowiedziawszy się o uwięzieniu spółników swoich, skoczył oknem z ozwartego pietra i zabił się na miejscu.

(z *gaz. Zusch.*) Do *Genui* mają wejść także wojska austriackie, dla zajęcia tego miasta w imieniu dawnego Króla sardyńskiego. (Gazety wiedeńskie twierdzą, że nie przyjdzie do tego).

(z *Korr. hamb.*) Ostatni dni przeszłego miesiąca wypłynęła flotylla austriacka z portu *Ankonę*.

Jenerał *Vandamme* miał przejechać przez *Genę* do *Neapolu*.

Uważają teraz, że klucze *Alessandryi*, oraz chorągiew, którą junta tamieczna zatknąć kazala, nie do Xiącia *Genueńskiego*, ale do *Laibach*, do N. Cesarza austriackiego odesłane zostały.

ANGLIA.

Londyn, dnia 17 kwietnia. Słychać, iż Hrabia *Liverpool* miał d. 14 b. m. prywatne wysłu-

chowanie u Króla w Brighton. Rozmowa tyczyła się bilu względem nadania swobod katolikom, przyjętego już w izbie niższej, a będącego przedmiotem obrad izby wyższej. Mówią oraz, iż wspomniany Hrabia złożył urząd pierwszego ministra; a następcą jego będzie teraźniejszy Margrabia Londonderry (były Lord Castlereagh). Pierwszy oświadczył się przeciwko bilowi, a drugi za nim.

Kapitan Parry przedsięwzięcie wkrótce z obu okrętami swemi nową żeglugę do bieguna północnego. W tych dniach dał kosztowne śniadanie dla Lordów admiralicyi na okręcie w Deptford.

Niedawno pewny stangret sprzedał żonę swoją na rynku w Tunbridge za 18 penie (3 zł. polskie) i garniec piwa. Była to piękna kobieta; i cieszyła się z odmiany stanu swego.

Na sessyi izby wyższej dnia 16 b. m. rozprawiano względem powtórnego czytania bilu o nadaniu swobod katolikom. Popierał go między innymi: Xiążę Sussex, Margrabia Buckingham, Hrabia Harrowby i biskup w Norwich. Ten oświadczył, iż środki chrześcijańskie do utrzymania kościoła angielskiego nie zależą na ścieśnieniu i karaniu, lecz na przykładnych postępach duchowieństwa, dobroczynności, szczerości i umiarkowaniu. Przeciwnymi byli: Hrabia Mansfield, Lord Redesdale, oraz biskupi londyński i chesterski. Hrabia Liverpool wniosł o pośrodku, aby izba odłożyła sessyę swoją do dnia następującego, iżby żadnego para nie pozbawiano sposobności wynurzenia zdania swego w tak ważnej materji.

Twierdzą, iż drugie czytanie bilu względem katolików będzie odrzucone większością 20 lub 30 krések.

Izba niższa. Naradzano się o wniosku względem ustanowienia cła od zagranicznych belek i dyłow, a podwyższenia cła od dyłow rosyjskich. Wniosek ten bez kręskowania odrzucono. Z powodu świąt, odłoży izba dnia 19 b. m. sessyę do dnia 30.

F R A N C Y A.

(Gaz. Warsz.) Paryż, d. 18 kwietnia. Xiążę Belluno (marszałek Victor) wydał w Lugdunie odezwę do wojsk. Dziękuję mu za okazaną wierność, gdy kilku wicherzyeli, uwiedzionych przykładem buntowników w ościennym kraju, sądziło, iż bezkarnie mogą powstać przeciwko prawemu królowi. Wspomniona odezwa tak się kończy: „Nigdy, żołnierze, nie powinniście zapominać, iż każdy rodak, któryby was chciał uwieść, i wznieść bunt, jest nieprzyjacielem oyczyzny, zasługującym na większe obrzydzenie, a niżeli cudzoziemiec. Pierwszy, usiłuje wam wydrzeć honor, a drugi podaje zawsze żołnierzom francuzkim sposobność nabycia sławy.” Xiążę Belluno, chory na podagrę, nie wychodzi z pokojów swoich.

P. Bapst, jubiler nadworny, robi koronę i szpade, których Monarcha podczas koronacyi użyje. Obie kosztować będą 16 milionów franków.

Izba deputowanych. Dnia 14 b. m. odbywały się dalsze obrady względem ścieśnienia wolności głosów w izbie. Pan Cornet d'Indourt mówił za projektem. Pan Castelbailac oświadczył, iż prezes miałby dyktatorską władzę; radził trzymać się dotychczasowego urzędzenia, zakazując tylko umieszczać w dziennikach myśli, z powodu których przywołano mówcę do porządku. (Ledwo tego wniosku nie przyjęto). Pan Barthe La Lattide dowodził niebezpiecznego nadużycia wolno-

ści mowy. Pan Benjamin Constant wyliczał przypadki, kiedy mówca może i powinien być przywołanym do porządku, jako to: bluźnierstwo, zachęcanie do buntu i obraza majestatu królewskiego. Lecz (rzekł) czyliż na tém przestana? Czyliż mnie samego nie przywoływano do porządku za to, że powiedziałem, iż oficerowie stali się ofiarą samowolaści, lub podobne skargi rozwodził? Przywoływać nas będą do porządku, ile razy zechcą, czyli raczej, ile razy nie podoba się to, co powiemy. Jakże będzie można nadal roztrząsać budżet? Jeśli wspomnimy o niepotrzebnych wydatkach, zakazą nam mówić. Tak będzie ze wszystkimi projektami do praw; połowa członków będzie tylko siedzieć dla kształtu. Mówią, iż milczenie jest łagodną karą. Prawda, dla nas, ale nie dla tych, którzy nas obrali. Cóż wypływa z przyjęcia tej zasady: *Wszystko, co chcemy, można czynić bez zgwałcenia konstytucyi; wszystko, co się dzieje w izbie, jest podług konstytucyi.* Można więc z czasem przywrócić trybunał rewolucyjny. (Tu odezwał się Pan Cordouet: jeśli go kiedy przywrócono, to nie przez nas). Powiedzmy otwarcie, (mówił dalej P. Constant), jest to pierwszy, dopiero krok. Zabraniają nam teraz głosu, a wkrótce nadadzą izbie prawo oddalania z niej członków, którzyby się nie podobali. Mości Panowie, przyjmując wniesiony projekt, pójdziecie niebezpieczną drogą. Nie wiem, kto się uda za wami. Nie wiem, co ucieszniona mniejszość przedsięwzięcie. Oświadczam się przeciwko projektowi, który przywiodłszy lewą stronę do upadku, prawą zepsuje. Po długich sporach przyjęto większością krések drugi artykuł projektu w tej osnowie: „Po powtórnym przywołaniu członka izby do porządku i obronie jego, prezes zapyta się izby, czyli wypada mu zabronić głosu na tej jedney sessyi w toczącej się materji, a izba stanowi w tej mierze przez powstanie lub siedzenie.”

W dniach 16 i 17 b. m. były obrady o 3cim i ostatnim artykule projektu do prawa, ścieśniania wolności głosu w izbie. Brzmi on taki: „Sam tylko prezes może zwrócić mówcę do materji; jeśli od niego zboczy, nie pozwalając mu tłumaczyć się w tej mierze. Gdyby mówca dwukrotnie zwrócony do materji, trzeci raz od niego się oddalił, natenczas prezes zapyta się izby: czyli w ciągu sessyi może mu dać głos lub nie? Izba stanowi w tej mierze przez powstanie lub siedzenie.” Przystąpiono wreszcie do głosowania na wszystkie 3 artykuły i przyjęto je większością krések 177 przeciwko 133.

Paryż dnia 21 kwietnia. W dzień chrztu Xiążęcia Bordeaux d. 1 maja dany będzie ślub 16stu panienkom, sierotom, z których każda dostanie 1200 franków z kasy miejskiej; oprócz tego każda młoda para małżeńska odbierze wielki srebrny medal, wybity na pamiątkę urodzenia się wspomnianego Xiążęcia. 37,445 ubogich rodzin dostanie po 2 butelki wina, 2 funty chleba i pasztet. 50,000 franków rozda się ubogim rzemieślnikom. Miasto Paryż da Xiężnie Berry przyzwoity podarunek dla młodego Xiążęcia. Wystrzeli się 22 razy z dział we wszystkich twierdzach krajowych. Nazajutrz po chrzcie rozdawane będą po południu na polach elizejskich wino, ciasto, i cukry. Będą oraz publiczne rozrywki. Dnia 3 maja w rocznicę powrotu Króla, dany będzie 5 wielkich balów na publicznych rynkach dla rybaczek, tragarzy, węglarzy, i t. d.

Zaburzenie umysłów, panujące przez 2 tygod-

dnie w kilku okolicach Francyi, zaczyna ustawać. Mieszkańcy bardziej się zajmują krajowemi interesami, a niżeli zagranicznymi, i żyją sobie po twierdzenia konstytucyjnych urzędów. Zamiar nozymienia odmiann w urządzeniu muncypalności, powszechnie się prawie nie podoba; mała jest atoli nadzieja, aby izba deputowanych odrzuciła podany w tej mierze projekt.

Gazety tutejsze donoszą, iż Król Sardyński nada krajowi swemu przyzwoitą konstytucyą, która jednak będzie bardzo odmienną od hiszpańskiej.

Kupcy marsylijscy podali izbie deputowanych prośbę o zniesienie monopolium tabaki.

Donoszą z *Nancy*, iż z powodu ciągłych deszczów, rzeka *Meurthe* weszła i zalała nadbrzeża.

Dnia 17 b. m. była nadzwyczajna sessya izby parów. Zdano sprawę o pewney okoliczności, która ma związek ze zbrodnią *Luwela*.

Wizerunki zmarłych marzałków, jako to, *Xiążąt: Wagram, Montebello, Istryi, Esslingen, Valmy i Castiglione*, Hrabiów *Perignon i Serrurier*, wyniesiono z sali marszałków w pałacu *Thulleries* do muzeum, a natomiast zawieszono wizerunki margrabiego *Beurnonoille*, Xiążęcia *Coigny*, margrabiego *Vismesnil*, Xiążęcia *Dalmacyi* i Xiążęcia *Eckmühl*.

Na sessyi izby deputowanych, dnia 16 b. m. PP. *Corcelius* i *Girardin* wynurzyli obawę swoją, aby obce wojsko nie przeszło granicy francuskiej, dla rozpostarcia wojny w Hiszpanii i Portugalii. Odpowiedział minister interesów zagranicznych, iż są ludzie, którzy podobną trwogę wzbudzają; lecz większość narodu bynajmniej się o to nie troszczy, polegając na uczuciach przyjaźni Monarchów europejskich względem Króla francuskiego. Odpowiedź ta jednak nie zaspokoila jenerała *Foy*; oświadczył on, iż gdy austriacy rozpostarli się po całych Włoszech, nie może więc Francya być w lną od obawy, zwłaszcza, iż codzień najlepsi jej oficerowie oddalają się z pulków swoich. Słowa te sprawiły powszechne nieukontentowanie w izbie.

Zajmuje się teraz izba projektem do prawa względem wywozu zboża za granicę, który podług czworakiego podziału departamentów, w miarę ceny jego, ma być dozwolonym. Kommissya radziła uczynić więcej jeszcze podziałów. *P. Lastour* chciał, aby zabroniono wprowadzać zboża z *Odesy*, gdyż dla taniości jego, wieśniacy francuscy doznają trudności w sprzedaży płodów swoich. Hrabia *Castellbajac* oświadczył: iż gdyby minister spraw wewnętrznych, który narzekania wieśniaków za przesadzone poczytuje, zwiedził departamentu, a zwłaszcza departament *du Gers*, przekonałby się, iż tam przeszło 7000 hektolitrów przedano tylko za 113.000 franków, co wynosi tyle, ile się płaci za najęcie dla ministra mieszkanie.

(z *korrr. hamb*) Pan *Zea*, vice-prezydent rze- czypospolitey kolumbijskiej, przybył do *Paryża*.

Masto *Sedan*, gdzie się wielki *Turenne* urodził, uczei swego bohatera przepysznym pomnikiem.

Z okoliczności chrztu Xiącia *Bordeaux* będzie mianowanych 4 marszałków i 12 jenerałów poruczników. Będzie także mianowanie kawalerow orderu wojskowego.

N I E M C Y.

Od brzegów *Menu* dnia 24 kwietnia. Sejm związku niemieckiego w *Frankforcie* odłożył posiedzenie swoje do d. 14 maja. Hrabia *Buol-Schauenstein*, prezydujący poseł austriacki, wyjechał do *Paryża*, a powracając przez *Bruxellę* odwiedzi syna swego,

Zydzi w *Fürth* wysłali deputacyą do *Monachium*, w celu wyjednania u ministrów, za pośrednictwem tamecznych faktorów nadwornych, aby im nie tylko nie wzbraniano przyjęcia naczelnego rabina polskiego, lecz oraz od założenia szkoły uwolniono.

Szegóły testamentu zmarłego Elektora Heskiego nie są jeszcze dokładnie wiadome. Rachując zostawiony skarb do 40 milionów talarów, w co wchodzi kilka milionów gotowemi pieniędzmi. Utrzymywał osobnego urzędnika w *Londynie* dla dawania badności na pieniądze, które wziął za oddział wojska heskiego, wysłany do Ameryki północnej i wspólnie z anglikami walczący przeciw amerykanom, kiedy wybijali się na wolność. (z *gaz. War.*)

(z *gaz. Zusch*) Od brzegów *Renu* dnia 19 kwietnia. Powiadają, że w okolicach *Lyonu* mają być założone dwa znaczne obozy, które już są wytknięte.

Król *Wiktoria Emanuel* opuścił *Nizzę*, w zamiarze powrócenia do swej stolicy.

H I S P A N I A.

(z *Korr. War.*) *Madryt* d. 30 kwietnia. Gazety paryskie i listy prywatne potwierdzały wiadomość o wypadkach neapolitańskich w ostatnich dniach marca. Stany na jednej z tajnych sessy, rozważywszy zdana sprawę kommissyi swojej, o podanym piśmie przez ministra stanu co do naszego politycznego położenia względem innych narodów, przyjęły wniosek tej kommissyi i uzały, że nieprzyjacielskie kroki Austrii przeciw królestwu Obojej Sycylii są zamachem na odrodzenie się narzu polityczne. Ogłoszone w tej mierze oświadczenie stanów zajmuje teraz wszystkich uwagę. Pamiętna sessya dnia 16 kwietnia zdała zupełne zasłonę. Cała historia neapolitańska jest już wiadoma. Miano bardzo energiczne z tego powodu mowy, i jak najspełniejsza okazała się zdani zgodność. Będą użyte nadzwyczajne sposoby dla przygotowania broni i wszelkich potrzeb wojennych.

Po zwyczajnej sessyi dnia 6go kwietnia była nadzwyczajna, na której przyjęto 7 artykułów urzędzenia wojska, a nad dalszymi wstrzymały stany rozważyć, bo minister wojny musiał wyjść ze zgromadzenia, będąc do Króla przywołanym. Według tych artykułów: Siła narodową są wszyscy Hiszpaniuzbrojeni przez oyczyznę dla jej bronięcia wszyscy Hiszpani przykładac się powinni do bronięcia oyczyzny: nadużycie zbrojney siły jest zbrodnią zdrady kraju, gdy się jej użyje na obrażenie osoby Króla, i na tamowanie wolności wyborów.

Dnia 10go kwietnia w obecności władzy muniypalney madryckiej, oddziłu jazdy i wielkiego mnóstwa mieszkańców kat popalił wszystkie szubienice i należące do tej kary porządki.

Od dnia ogłoszenia prawa z dnia 28go października roku 1820 względem sekularyzacyi osób zakonnych, sekularyzowało się do końca lutego roku bieżącego 1,243, to jest, 1,197 zakonników, a 46 zakonnic.

Odkryto w *Barcellona* spisek, w skutek czego, w nocy z dnia 3go na 4ty kwietnia poymano i uwięziono 20 osób, a między niemi jenerałów: *Froles, Farfield, Fournas, Campdell* i *Roxa*, biskupa barcelońskiego, oficyala jego i kilku kanoników. Niektórych z nich wywieziono na wyspę *Majorę*, a tylko jenerałowi *Fournas* pozwolono wynieść się do Francyi; jakoż już tam wyjechał. Słychać także, iż poymano biskupów w *Tarragonie, Tortozie* i *Vich*.

DODATEK.

Wilno dnia 2 maja 1821 roku v. s.

H I S Z P A N I J A.

Przybył do Madrytu generał Dyer (anglik) będący w służbie hiszpańskiej. Obecność jego wszystkich przyjaciół uradowała.

(z gaz. *Zusch.*) Madryt dnia 7 kwietnia. Uczynione zostało wniesienie, ażeby wszystkie processa, które od roku 1814 z powodu przestępstw politycznych wprowadzone zostały, znieść, akta zaś spalić, a wybrane kary pieniężne powrócić.

(z *kor. hamb.*) Na ostatniem posiedzeniu kortezów, oświadczył referent kommissyi prawodawczej, w odpowiedzi na powtórna prośbę pewnej niewolnicy o wolność dla siebie i swej piętnastoletniej córki, że niewoli osobistej nie można w żaden sposób pogodzić z panującym w Hiszpanii systematem liberalnym, dlatego kommissya podaje do uchwały, że każdy niewolnik, któryby stąpił na ziemię hiszpańską, jest od tej chwili wolnym, i może się uciec pod opiekę władz miejscowych, aby w żadnym czasie i żadnym miejscu nie można było z nim postępować jak z niewolnikiem.

W naszej części Ameryki południowej tworzy się partya, która dąży wprowadzić także do oderwania kolonii od ziemi macierzystej; ale chce wprowadzić konstytucyą hiszpańską, Kortezów i monarchią konstytucyą, na którejby czele znajdował się jeden z Xiążąt hiszpańskich. Według tego planu, za którym jest wiele mających wpływ osób, mają być połączone z sobą Peru, Chili i Buenos-Ayres z Venezuelą, i tworzyć jedno królestwo Kolumbii. Zapewniają, że Bolivar i Morello zgodzili się na użycie całego swego wpływu, dla doprowadzenia do skutku tego planu.

P O R T U G A L I J A.

(Gaz. *Warsz.*) Lisbona d. 31 marca. Wczoraj zaprzysiężono tu zasady konstytucyi w obecności stanów, rejencyi, i wszystkich władz miejscowych, ogłoszono potem powszechną amnestyą, a wieczorem miasto oświecono.

Wojsko nasze ma być w roku przyszłym zmniejszone na 20,000 głów.

Lisbona dnia 4 kwietnia. Z powodu wykonanej na zasady konstytucyi przysięgi ogłoszono taką ustawę:

„Stany powszechne nadzwyczajne narodu portugalskiego względem wszystkiego, co się zgadza z sprawiedliwością i bezpieczeństwem publicznego porządku, stanowią: 1) Daje się większa rozciąłość ustawie z dnia 7go lutego; w przepisach swoich zajmuje wszystkie osoby, które z przyczyny ich zdań i politycznego postępowania przed zaprowadzeniem stanów zostały uwięzionemi, lub w oznaczonym miejscu mieszkać muszą; 2) osoby te wydadzą na wolność, powrócą do używania praw swoich, i będą mogły usprawiedliwić się w sądzie, lecz nie powrócą do urzędów, jakie przed uwięzieniem siebie piastowały.”

Upoważniły stany rejencyą do uskutecznienia

tey ustawy, i dwóch uchwał, jedney względem zniesienia prawa feudalnego, a drugiej względem zniesienia pensy i wynagrodzeń nienadanych przez prawo lub ustawę.

Gazeta rządowa ogłosiła, że eskadrę tunetańską, mającą na sobie 4,000 wojska lądowego, która wypłynęła z Tunisu dla uderzenia na algierczyków, zniszczyła burza tak, iż tylko kilka okrętów uratowało się, i to bardzo uszkodzonych.

(z gaz. *Zusch.*) Patriarcha nasz, dla tego, że chciał warunkowie tylko zaprzysiądz konstytucyą, otrzymał rozkaz, udadź się do swej majątności wiejskiej *Burzo*, a dochód jego zmniejszono do 6000 kruzadow.

S Z W A Y C A R Y A.

Lauzanna dnia 12 kwietnia. Gazeta tutejsza umieściła następujący artykuł: „Jeśli można dać wiarę odebranym listom ze Włoch, publiczność dowie się zapewne z radością, iż nieograniczona władza, stanowiąca zasadę rządu neapolitańskiego, otrzyma zbawienne odmiany od samego Króla, i że z łona tej nieszczęśliwej wojny uyrzemy wkrótce rozmaite ustawy, dogodne dla narodu.” (Gaz. *Warsz.*)

A M E R Y K A P O Ł U D N I O W A.

Generał powstańców Południowo-Amerykańskich Bolivar wydał dnia 7 grudnia w głównej kwaterze w *Verinas* odezwę do wojska swego, czyniącą mu nadzieję, iż błogosławiony pokoy nagrodzi wszystkie chwalebne jego znoje i prace. (Gaz. *War.*)

W I A D O M O Ś C I R O Z M A I T E.

(z *Gaz. ryk. Zusch.*) Dwóch z pomiędzy naczelników powstania piemonckiego, mieli się udadź do Nizy, dla proszenia Króla *Wiktora Emanuela*, aby sam przyjął koronę.

Jeden z korespondentów gazety powszechnej niemieckiej zapewnia, że jeśliby emancypacya katolików przeszła, stałoby się to jedynie dla zrobienia ministrom większości głosów do potępienia królowej.

Tenże korespondent czyni uwagę, że jedną z przedniejszych osób towarzystwa londyńskiego do rozszerzenia wiary chrześcijańskiej i utrzymania konstytucyi, jest *żyd Rothschild*.

Na obradach władzy prawodawczej prowincyi Zjednoczonych Stanów Nowego-Yorku, wniesiono projekt utworzenia funduszu, przeznaczonego na rozszerzanie literatury między kobietami, na który składać się mają nieżonaci mężczyźni, mający przeszło 28 lat.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 29, kwietnia: rubel srebrny, 3 ruble kopiejek 95, czerwony złoty nowy rubli 12 kopiejek 5, stary rubli 11 kopiejek 85, imperyal rubli 38 kopiejek. 40.

Wolno Drukować F. N. Golański Czl. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

Obserwacje meteorologiczne.	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmia. w powie
	dn. 30 średnia.	27 cal. 4,27 lin.	+ 7,5 atoph	Niestaly	Deszcz
	dn. 1 średnia.	27 — 4,6 —	+ 8,5 —	Polud. Zach.	Pochmurno
	dn. 2 godz. 5	27 — 4,7 —	+ 6,25	Polud. Wschod.	Pochmurno

Czernihów dnia 15 kwietnia. (Artykuł nadesłany.)

Obywatele miasta gubernialnego Czernihowa, przejęci uczuciem najwyższej wdzięczności do woźcy artylleryi brygady N. 10 JW. Podpółkownik. i kawaler. *Obleuchowi*, oraz i konsystujący tu teyże brygady bateryynej kompanii N. 1go, za którego staraniem i przezorną karnością, rzetelną między wojskowemi a cywilnemi harmoniją, w ciągu dwóch lat górą kwaterowania trwała jednostaynie; mieszkańcy, zaś tuteysi, do dnia dzisiejszego utrzymujący żołnierzy na kwaterach, w każdym względzie przyjemny wymiar słuszości znaydowali, a dziś z powodu wyścia teyże kompanii w marz naznaczony, za pożegnaniem się z niemi ze Izą przyjacielską, postanowili, jak JW. Podpółkownikowi, tak WJPP. Oficerom, i wszystkim żołnierzom, jako wykład swych uczuć, za zjednaną im przyjaźń oświadczyć wdzięczność, a nimie poruczyli przez ninieysze pismo do gazet Kuryera Litewskiego podać, a ja jako będący Naczelnikiem miasta, i świadkiem sprawowania się wyżej wyrażoney kompanii N. 1go, za nayprzyjemniejszy obowiązek dla siebie znayduję, pełnić żądanie obywateli, wraz z zaświadczeniem jak o samey istocie, tak i o sprawiedliwem ich wyznaniu.

Antoni Szyłański Czernihowski Policmeyter Major woysk Rossyjskich.

Doniesienie Teatralne. (z poprawą)

W następujący Piątek to jest dnia 6 maja 1821 na Benefis niżej podpisanego, dana będzie Opera z muzyką P. H. Berton pod tytułem: *Mężowie Kawalerowie czyli Maskarada w Oberży*. — Poprzedzi wcale nowa Komedyo Opera w 1 akcie utężona przez L. A. Dmuszewskiego pod tytułem: *Ulan*. Łaskawi amatorowie sceny Polskiej, ninieyszy spektakl liczną swoją bytnością udarować raczą.

L. Zaleski.

2. Wiadomości i prawidła dla młodzieży bez doświadczenia, wychodzący na świat i sposobiący się do różnych powołań w spolecznosci. Krótki wyjątek z Teofrona przez Kampe, wyłożył Józef Bychowiec były kapitan w. p. w Wilnie w drukarni XX. Missyonarzów roku 1821.

Rodzimy się niewiadomi i wszystkiego uczyć się musimy. Nauka tym trudniejsza, im przedmioty jej są bardziey złożone, im jej zasady głębiey się w umyśle ukrywają; należy więc pierwsze i drugie dobitnie wyjaśnić, ieżeli ma byc w zastosowaniu praktycznem użyteczną. Otoż dzieło ninieysze tak postępuje wykładając dla młodzieży sztukę trudną życia towarzyskiego.

D e n t y s t a.

1. Niżej podpisany dentysta approbowany przez Kollegium Medicum w Berlinie i Warszawie, przejeżdżając przez to miasto ma zaszczyt szanowną Publiczność o pebycie swoim uwiadomić, udzielając swej pomocy ubogim bezpłatnie. J. Neumark. Mieszka przy ulicy Trockiey w domu Schlaka, Nro 398.

P o z e w.

1. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnającego całą Rossyą etc. etc. etc. Urodz. successorom zmarley Małgorzaty Tryntrochowej chor. woysk Rossyjskich, jakiego bądź stopnia, imienia, nazwiska, tytułu lub urzędu, gdzie bądź zostającym Pozew edyktałny loco peragende executionis przed Sąd Ziem. Wileń. w kadencyi juniowej i po niej następnie zwykłe podług praw sądzić się mającey z powodztwa Ur. Franciszka jako męża, Maryanny aktorki Mickiewiczow małżon-

ków z referencyą do testamentu roku 1817 7bra 18 datowanego, eorun. 8bra 12 przed aktami Ziem. Wileń. oblatowanego, zmarley Małgorzaty Tryntrochowej chor., oraz dekretu Sądu Ziem. Wileń. dnia 8 8bra 1820 roku edyktałną cytacyą po successorów rzeczoney Tryntrochowej w Kur. Lit. i kopią spraw z pozwanemi a stawającemi stanowiącego i drugiego w dniu 22 apryla idącego roku suspensę dla niestanności do powtórney wzdania wzywających się successorów ogłaszającego, niemniey dalszych dowodów u Sądu złożyć się mających o to: żatująca przez lat 2 blisko u zmarley Tryntrochowej w chorobie zostającej, pełniła posługi dniem i nocą, za które zawiniła umówione zł. 1,000, co wyznała na testamencie, i jeszcze wydzielić z pościeli część znaczniejszą zmarlemu executorowi szamb. Kulikowskiemu polecila, gdy wszakże przed zjawieniem się jej successorów na rozprawie w Ziem. Wileń. z Urodz. Kulikowskiemi kapit., Tryntrochem kap. satysfakcyą żatującej wstrzymana i edyktałna cytacya determinowana po onych, przeto żal. nie mając dokładney o nich wiadomości, podług nakazu rzeczoney Ziem. Wileń. dekretu i z racyi wydania ich na upad wrzeczy powtórnie adcytuje i prosi: chociażcy pod niejawienie się zmarley Tryntrochowej przez ninieyszy edyktałny trzykrotnie w Kur. Lit. zamieszczony zapozew, jakiegobądź stopnia, imienia, nazwiska, tytułu i urzędu powołujących się sączenia zł. pol. 1,000 z procentami od daty śmierci rzeczoney Tryntrochowej i expensami prawnemi zł. 1,000, oraz za część pościeli zawładaney i użytey rub. sr. 70 na wszelkim majątku po oneyże pozostałym, gdzie bądź okazać się mogącym, o zapłaceniu win niestannych podług prawa, oraz co czasu sprawy prosonym będzie S. M. Z.

Roku 1821 apryla 28 dnia. Woźny w sprawie JPP. Franciszka i Maryanny Mickiewiczow kopią tego edyktałnego pozwu przed Sąd Ziem. Wileń. w kadencyi juniowej i po niej zwykłe podług praw sądzić się mającey, po successorów zmarley Małgorzaty Tryntrochowej chor. woysk ross. w jakim bądź stopniu, mieyscu i jakiegobądź imienia, nazwiska, tytułu lub urzędu zostających do Redakcyi Wileń. dla pomieszczenia trzykrotnego w Kur. Lit. po datem i prawną rozprawę ogłositem.

Mateusz Boleswicz Woźny Ptu Wileń.

Roku 1821 mca apryla 28 dnia. Ten pozew do awizacyi edyktałny, może byc w Gazecie Kur. Lit. umieszczony, zaświadcza Ziem. Ptu Wileń. Pisarz Józef Olszański.

ALEXANDER pierwszy Samowładny Imperator Wszech Rossyy, Król Polski etc. etc. etc.

2. Ur. Ignacemu Wendorffowi jeneralowi, czyli successorom jego; Grzegorzowi Wykowskiemu kaszt. wyszgrodzkiemu, czyli jego następcom; Leonowi Korwinowi Kotchanowskiemu siewiet.; JW. Michałowi Szymanowskiemu i Józefowi Poradowskiemu, wszystkim z mieszkania swego statęgo niewiadomym, Pozew z instancyi Ur. Michała Zaleskiego bylego podkom. rosień. jeneralnego prokuratora maszy Radziwiłłowskiej, przed Sąd kommissyi na urządzenie interessow Radziwiłłowskich Naywyższą Monarszą wolą ustanowiony, w Wilnie działania swe odbywający, wynosi się o to: dobra Radziwiłłowskie Kulikowicze zwane, postąpione były w roku 1762 zastawą Wykowskiemu kasztel. wyszgrodzkiemu, przy końcu drugiego tryenium zastawy, Xiążę Karol Radziwiłł dał konsens do okupna Ratomskiemu, kasztelan Wykowski niechając przyjąć summy zastawney i niedopuszczając Ratomskiego do posesyi, rozwinęli między sobą proceder, którego czas długi, i różnym losem, raz Wykowskiemu, drugi raz Ratomskiemu, sprzyjał, a za expulsye, raz na jednym, koleyno na drugim sadzona była kalkulacya, ztąd więc Wykowski do Xięcia Radziwiłły jako dziedzica dóbr i ewiktora stosując pretensye, pomimo że niejawił onych w Sądzie Gł. wileńskim, a zatym pod anisyyę poddał, zrobił przez JW. Michała Szymanowskiego, plenipotencyą szczytającego się z Józefem Poradowskim blankietową plenipotencyą przez JW. Brochockiego wydaną, niewolną i uciążliwą w dacie 1809 kwietnia 12 dnia komplancyą w moc którey odebrawszy z ryczałtowey summy, 40,666

zł. pol. za ogólne pretensye postanowionej, kwotę 7.200 zł. później W. Ignacy Wendorff jenerał, jako kredytor Wykowskiego, uzyskawszy na Xiecia Radziwiłłę w Sądzie Gł. wołyńskim w dacie 1810 marca 20 dnia dekret do funduszów tegoż Wykowskiego i odebrał pod swój kwit w dacie 1811 stycznia 25 dnia sumę 34, 565 zł. pol. tudzież Dubielewskiemu przekazał sumę czes. zł. 100. Gdy więc Grzegorz Wykowski, po utworzeniu na interesa Radziwiłłowskie kommissyi, przychodzi z pozwem o resztującą sumę komplanacyą powyższą ustanowioną 34,565 zł. a Leon Korwin Kochanowski, nabylszy prawa do poszukiwania pretensyi Kulikowieckich na Radziwiłłę oddzielnie pretenduje summy oryginalney pretensyiny 52,245 zł. p. 5½ gr. Masza Radziwiłłowska zważywszy: iż pretensye Wykowskiego jako po kwicie w roku 1795 na rzecz maszy wydany; owszem po opłaconey na rzecz Xiecia za pretensye gruntowe sumę 6,000 zł. p. są niesłuszne, że pretensye te amissyi uległy; że komplanacya niewolnie postanowiona; skassowania pretensyi, podniesienia i uniecznienienia komplanacyi, a zatem zwrotu summy opłaconey na Wendorfie i Wykowskim Sądzie przeświadczonego dopraszać się będzie, oraz gdy Wendorff sumę Wykowskiemu wskazaną przyjął i pokwitował, maszę Xiecia ewinkować nawet obowiązany, a gdy Wykowski już odebrał satysfakcyą, więc prawa jemu służące, do Kochanowskiego przejść niemogły, tym więc sposobem Wendorff i Wykowski, ewinkować są obowiązani maszę i w nógorszym nawet dla maszy wypadku onę zastąpić, zatem prokurator maszy skassowania pretensyi Wykowskiego i Kochanowskiego, skassowania komplanacyi daty 1809 kwietnia 12 dnia, zapisania wieczney amissyi a razem podniesienia i skassowania dekretu Sądu Gł. gubernii wołyńskiej depart. 2go daty 1810 marca 20 dnia ewolucyynie otrzymanego i zwrotu summy 34,565 zł. p. 100 czes. zł. na Wendorfie; zaś summy 7,200 zł. p. na Wykowskim; tudzież ewinkcyi na Wendorfie i Wykowskim, i odpowiedzi za pretensye Kochanowskiego, oraz tego wszystkiego co czasu sprawy dowiedzionym zostanie, z wolnością poprawy żatoby.

Roku 1821 mca kwietnia 22 dnia. Woźny niżej piszący się świadczy: jako kopię niniejszego Pozwu z instancyi Ur. Michała Zaleskiego b. podkom. Rosień. jeneralnego prokuratora maszy Radziwiłłowskiej po UUr. Ignacego Wendorffa czyli suksessorów jego; Grzegorza Wykowskiego aszt. wyszgrodzkiego, czyli suksessorów jego; Leona Korwin Kochanowskiego sowiet.; Michała Szymanowskiego i Józefa Poradowskiego ze stałego miejsca zamieszkania niewiadomych, podług prawa do drzwi sądowych kommissyi na urządzie interesów Radziwiłłowskich ustanowionej, przybiłem i o terminie z rejestrów przypadającym, do rozprawy sądowej oznaymiłem. Dat jak wyżej.

Józef Staszkiewicz Woźny Ptu Wileń.

Roku 1821 apryla 22 dnia przed aktami kommissyi dla urzadzenia interesów Radziwiłłowskich ustanowionej obecnie stawając Woźny wyżej wyrażony relacyą pozwu urzędownie zeznał i poszlignę pieczętną opłacił kop. 52½ miedne, świadczy Józef Doboszyński A. R. K. R.

Takowy pozew wolno jest podać do druku. Jan Petersen Członek Kommissyi Radziwiłłowskiej.

2. ALEXANDER I. Samowładnacy całą Rosyą etc etc etc.

UUr. Danielowi Buczyńskiemu Podkom. Zaw. do aresztu zaś Domicelli Pieńkowskiej i dalszym suksessorom Michała Pieńkowskiego odpowiednikom pozew loco peragende executionis przed Sąd Ziem. Zawileyski na kądencyą przyszłą juniową wyniesiony z instancyi Starozakonnych Wulfa i Feygi Hirszowiczów obywateli miasta Święcan, przez awizacyą Kur. Lit. ogłaszający się w prosbach o warowaniu locum standi na dekret niestanny marca 21 d. idącego roku z lukrami B. D. i W. zapadły, o zaskutecznienie uprzednich prośb, osądzenie expensow i oparcia tego wszystkiego

na funduszu obżał. Podkom. z rzeczy mienia debitora kapitału, z wolną poprawą tej żatoby.

1821 kwietnia 6 Woźny świadczy, iż z tym pozewem dwie kopie zgodne w sprawie Star. Zak. Wulfa i Feygi Hirszowiczów kupców Święciańskich przed Sąd Ziem. Zawileyski loco per agen. de executionis na roki Sto Troieckie wyniesionego jedną JW. Danielowi Buczyńskiemu Podkom. oczewisto w Łyntupach podałem, drugą W. Domicelli Pieńkowskiej i dalszym suksessorom zmarłego Michała Pieńkowskiego jako nie mającym ziemney posiadłości do drzwi sądowych w mieście pottm Święcianach w Zawileyskim przybiłem i areszt na nowo u tegoż Buczyńskiego na sumę Pieńkowskiego uprzednio założony ponowiłem. Józef Józefowicz Woźny Sądowy Zawileyski.

Roku 1821 apryla 6 dnia przed aktami Grodz. ptu Zawileyskiego stawając osobiście JPan Woźny wyżej podpisujący się niniejszy pozew zeznał. Przyjąłem Regent Ludwik Razimowicz.

Powyższy pozew może być umieszczony w Kur. Lit. poświadczam. Kazimierz Grochowski Pisarz Grodz. Zaw.

O s w i a d c z e n i e.

2. Oświadczenie imieniem JW. JPani Maryi z Sobańskich Milkiewiczowej prezydentowej Sądu Gł. 1go Departamentu, gubernii białorusko mohilewskiej, sowietnikowej Koleskiej WJPani Petroneli z Sobańskich Narbuttowej pułkownikowej b. w. pol. WJPani Józefy z Sobańskich Laskowiczowej szambelanowej b. d. pol., siostr między sobą rodzonych, w assystencyi mężów swych czyniących i żalących się na brata swego rodzonego, JW. Jana Nepomucena Sobańskiego marszałka Ptu mściławskiego, i kawalera orderu ś. Stanisława, w takowej osnowie; z uczuciem prawdziwego smutku, i żalem ściśnionego serca, przymuszone zostają aktorki moje żalić się na dopełnioną przez brata rodzonego, JW. Marszałka Sobańskiego krzywdę i niesprawiedliwość, w zagarnieniu i posiadaniu całkowitego majątku, po zeszyły ś. p. Franciszce z Surynow Sobańskiej stolnikowej Ptu mściławskiego Koleskiej assesorowej matce żalących się, która w roku 1820 mca marca 15 dnia dług śmiertelności wyplaciła. Po zeyściu jej, gdy pozostałe córki oplakując stan nieszczęśliwy swej matki, jedne w odległych mieszkając stronach, drugie w zbyteczney ufności przywiązania braterskiego zostając, nie czyniły skwapliwego kroku, w objęciu pozostałego po swej matce, nieruchomego, i ruchomego majątku, wtenczas obżałny marszałek Sobański, korzystając ze smutku, i zaufania siostr swoich, z największym pośpiechem, bo w dniu 18 marca tegoż roku, majątność Koltow w mściławskim, a Antopol w czerekowskim, z wsiami, i wszelkimi przynależnościami powiatów leżące, z bydłem, trzodą, stadem, sprzętem gospodarskim, z meblami, srebrem, klejnotami, garderobą i dalszą ruchomością pozostałą, pod swoje władanie, przez nieprawą intromissyą zajął, i mimo częste listowne i osobiste wdanie się przyjać, nie tylko należnego rozdziału dóbr, i ruchomości między siostry uczynić niechcesz, lecz do żadnego układu nie przystępujesz, a tym samym z niemalą żalących się stratą do nie miłych kroków prawnych i przypomnienia tych smutnych wypadków, które drogie dni życia ich matki skróciły. Wiechcą jednak żalące się delatorki, przed całą publicznością w wyrazach tklivych opisywać familiynych ukrzywdzeń dopełnionych im

niesprawiedliwości, lecz przez sumiennosc jaką są winni swym dzieciom, a ich następcom, nie mogą nie dochodzić zagarnionej obżal. marszałkiem, spadłej na nich, po zeszyłej s. p. matce, sukcesyi, i nie mogą utracac tych praw, jakie zeszyła s. p. matka, w sądzie głównym 2go Departamentu gubernii mohilewskiej, na przynależność tychże majątkow dokazała, i na fundamencie jakowych, tenże departament, chociaż z wielką jey, stratą dekretem oczewistym, uznał wieczniczką, i sumowną posesorską, arbitralnie obżal. zawładanych dóbr, ruchomych i nieruchomych z których obżal. wszelkie pobierasz intraty i pożytki, z naywiększą krzywdą siostr, po zeszyłej swej matce, do równego z bratem należących działu. O co wszystko przed całą publicznością naysolennieysze czynię oświadczenie. Jan Laszkowicz Szamb. b. dworu Pol.

Roku 1821 mca apryla 25 dnia takowe oświadczenie wolno jest w Gazecie Kuryera Lit. umieścić zaświadcza Ziemiński Ptu Wileń. Pisarz Józef Olszański.

Przedaż ruchomości.

1. Po zeyściu WW. Antoniego i Maryi Ginettow, opiekunowie nieletniej ich córki i sukcesorki Sofronii Ginettówny postanowili wszelkie sprzęty jako to: suknie, bieliznę stołową, koszule, pawilony, kapelusze, pojazdy, oraz bydło, konie, owce, przez publiczną sprzedaż licytacyą w dniach dziewiątego, dziesiątego i jedynastego czerwca roku idącego na jarmarku w miasteczku Dołhinowie, w gubernii mińskiej powiecie wilejskim położonem, jakowe uwiadomienie podając do gazety Kuryera Lit. dla trzykrotnego ogłoszenia opiekunowie własnoręcznie podpisują. Dat w Wilnie roku 1821 apryla 23 dnia.

Prezydent Ziemiński Ptu Stolim. Fer. Borzymowski. Józef Ginet Sędzia Gran. Ptu lidzkiego. Dyzmus Ginet krzyżycz lidzki.

P o d r a d.

1. Do pokrycia dachu nad obserwatorium astronomicznem, potrzeba blachy żelazney arszenowej sztuk tysiąc dwie, które idzie na pud sztuk pięć, czyli pudow 200 i sztuk 2, oprócz tego potrzeba będzie też blachę na dachu położyć i pomalować; na dostarczenie więc takowej blachy, i położenie jey na dachu z pomalowaniem, będzie się odbywać licytacya dnia 5 maja miesiąca n. o godzinie 4tej po południu. Jeżeliby kto życzył na dostarczenie takowej blachy podjąć się i przyjąć na siebie wykonanie roboty dachu nad obserwatorium, ma się stawić w dniu i o godzinie wyznaczonej w kancelaryi uniwersytetu z dostateczną rękojmią.

Sekretarz Feliks Mierzejewski.

Wezwanie sukcesorow kredytorow i pretensorow.

2 Sąd Magistratu miasta Wilna w sprawie JP. Józefa Wandera z JP. Maciejem Maxem Radnym przez dekret r. 1821 marca 17 dnia kopią spraw uznawający, do następnej oczewistej w swym Sądzie złożyć się mającej rozprawy zwołać sukcesorow zmarłego w Wilnie majstra profesyi stelmaskiej Jana Heberleyna, jakiego bądź stopnia sub ammissione rei kosztem pozostałej po nim masy, postanowił: w skutek czego niniejsza trzykrotna zamieszcza się w Kuryerze Lit. awizacya. aby rzeczzonego Heberleyna jakiego bądź stopnia sukcesorowie z dowodami w celu odebrania po nim pozostałości co nayrychlej przez się lub umocowanych prawnym porządkiem jawili się; gdyż w przeciwnym zdarzeniu w oczewistej pomiędzy

JP. Wanderem a JP. Maxem rozprawie wieczna amissya zapisana zostanie ostrzeż. 1821 apr. 26 dnia. Józef Krzyżanowski P. B.

2. Od Mińskiego gubernialnego Rządu ogłasza się: iżby krewni lub sukcesorowie oraz kredytorowie i pretensorowie zmarłego w mieście Mińsku w 1819 roku, odsławnego Rotmistrza Eugeniusza Żdanowicza, przybyli na termin prawny do Sądu Ziem. ptu mińskiego, dla odebrania pozostałego po śmierci jego majątku. Dnia 20 apryla 1821 r. Sekretarz F. Arcimowicz.

3 Kommissya Sądowa Edukacyyna na gubernie Litewskie, Białoruskie, Mińską i Obwód Białostocki ustanowiona, wszystkim, kogo to interessować może, do wiadomości podaje: iż w celu wypełnienia Naywyższej woli, wyrażonej w Ukazie Jego Cesarskiej Mości danym Rządzącemu Senatowi pod dniem 10 7bra przeszłego 1820 roku, przez który dla przyspieszenia czynności tej kommissyi, pomnożona została liczba członków z głosem decydującym; ażeby bieg tychże poruczonych sobie czynności przyspieszyć, i przez to dla mających interessa w tej jurysdykcji z powództwa plenipotentia Funduszu Edukacyynego, w rzeczy tegoż funduszu z różnemi osobami zaczęte, jako i nawzajem od różnych osob do tegoż Funduszu Edukacyynego stosowane, rozpatrzenie i ostateczne zadecydowanie przybliżyć, postanowiła: 1) Kadenecyi Sądowej, podług 23 punktu ordynacyi, w dniu 31 apryla idącego nie zamykać, lecz też kadenecyą za nieustającą ogłosić, i ciągle bez przerwy, nawet w miesiącach wakacyynych, rozsądzaniem spraw zajmować się. 2) Dla przybliżenia i zamknięcia ustronnych pretensyi do funduszu rościć się mogących, a przez to zabezpieczenia na przyszłość funduszu edukacyynego od wszelkich tychże ustronnych pretensyi, naznaczyć za termin prekluzyyny dzień 31 maja roku następnego 1822 z tém zastrzeżeniem; iż ktokolwiek z jakiego bądź względu mający pretensyą do Funduszu Edukacyynego, takowej swojej pretensyi do wyrażonego teraz naznaczającego się terminu, porządkiem przepisany w tej Kommissyi nie objawi, i dochodzić jey zaniedba, ten później tychże swoich pretensyi wznowiać, i do żadnej jurysdykcji podawać nie będzie miał mocy; lecz jako w rzeczy przez siebie opuszczonej, wiecznie milczeć ma. Żeby zaś to postanowienie wszystkich wiadomości doszło, podać do Gazety Kuryera Litewskiego, dla trzykrotnego ogłoszenia; a osobne tegoż ogłoszenia egzemplarze drukowane, przy komunikacyach posłać Rządom Gubernskim, dla opublikowania przez ziemskie i mieyskie policye; i naostatek o tém wszystkim przedstawić (i przedstawiono) raportem do Ministerstwa Oświecenia. Dnia 25 kwietnia 1821 roku.

Prezes aktualny Radca stanu i kawaler Michał Römer. Michał Dmochowski pisarz.

U w i a d o m i e n i e.

2 Pewny młodzieniec umiejący kilka językow, mający za sobą dobrą rekomendacyą, życzy sobie wynaleść służbę u jakiego Pana zdającego się na wojaż, ktoby go chciał przyjąć do usług powezmie informacyą w domu Radziszewskich na Łtooczku.

Wyjeżdżają za grunięć.

2 Do Austrii, do wód ciepłych w Karlsbadzie Obywatele Ptu Witkomirskiego, Józef b. Marszałek Ptu Witkom. z synem Michałem kapitanem woyska Królestwa Polskiego, Łapowie, z nimi służący Michał Zyliński, Adam Justynowicz i Stefan Kurczewski na miesiąc 7.

2 Do królestwa pruskiego do miasta Królewca wileńskiej gubernii Obywatelka Ludwika Przemieniecka ze szlachcianką Dorotą Maciańską; służącymi, Teresą Szymańską i Walentym Dasiakiem na miesiąc 6.

Wilno dnia 2 Maja 1821 roku v. s.

R e m a n i f e s t.

3. Roku 1821 apryla 6 dnia. Niżej własnoręcznie podpisani Adam, Bernard i Anna z Wołodkowiczow Obuchowiczowie, Sęstwo Ziemscy Ptu nowogródzkiego i przed całą publicznością czynią i ku zapisaniu do tychże akt podają z następnego powodu Remanifest. Były generał wojsk francuzkich JW. Jan Wołodkowicz przez własne rządzenie się sam siebie ze wszelkiego pozbawiwszy majątku, niechający zasczędzić dobroczynnego funduszu, który mu później za urlopem ze służby francuzkiej przybytemu, zesłała matka z czer. zł. 1,000 a żalcy się Obuchowiczowie takż z czer. zł. 1,000 w gotowiźnie i z czer. zł. 1,500 w wexlu do banku Szoduarz, nie z obowiązku, lecz z uczuciu przychylności w r. 1801 złożyli i ofiarowali, dłużny jeszcze aż dotąd trzykroć kilkadziesiąt tysięcy swoim wierzycielom, jednym, którzy na schedzie jego Siemieńskiej zupełnie się niepomieścili, drugim, których kapitały całkowicie do lokaty przyjęte nie zostały. Powtórney żonie swojej, z którą się w Paryżu i połączył i rozstał, 120,000 frankow (jeśli wierzyć separacyjnemu między niemi dokumentowi) obowiązany zapłacić; uprojektował zasilić się własnością, bynajmniej do siebie nienależną z 140,000 zł. składającą się, które zesłała matka i ciotki jego, dla nieletniego podówczas swojego wnuka, a syna generała nieżyjącego dziś Józefa Wołodkowicza zapisały; opierając ten fundusz na majątku żalcy się Obuchowiczow jedynie dla tego: żeby go oyciec tytułem opieki nad synem menronił. Do jakiego celu wyrzekłszy się dosyć długo głoszonej po Józefie dla samego siebie sukcesyi, bo ta stałaby się obiektem odpowiedzi dla tylu niezaspokojonych wierzycieli i pretensorów; rozwinął w Ziem. nowogródz. proces pod imieniem drugiego syna Henryka z powtórnego związku spółdzonego; którego exystencji w życiu niedowiodł, którego nadto (jak świadczy pomieniony separacyjny dokument) wyjąwszy z pod swojej opieki, a dożywienia i wychowywania żenie swojej narzuciwszy, wszelkie mianowicie do urządzania majątkiem jego (jeśliby żąd jak przynależał) utracił prawo. Proces taki dziwnie i niepraktykowanie bez aktora rzeczy utworzony, nie uciążliwego nigdy nie mógł w skutkach swoich wywiązać nad wyrok, który usunawszy nakazaną in accessorio konieczność złożenia urzędowego dowodu względem życia lub śmierci Henryka Wołodkowicza, zasądził na rzecz jego po zmarłym Józefie dopominaną sukcesyą i bez żadnego przynajmniej przez kaucyą do 218,000 zł. zliczonego masy ubezpieczenia, zawierzył ją w ręce generała, który ani osiadłości w kraju, ani żadney inney nie posiadał własności. Taka w wyrokowaniu i na los minoryty i na bezpieczeństwo żał. Obuchowiczow obojętność. Taka w pośpiechu rozsądzania sukcesyjney sprawy bez najważniejszego dowodu o życiu lub śmierci Henryka usilność, gdy niemogły ostrożności żalcy się Obuchowiczow nie obudzić, owszem najsłuszniejsze zrodziły do zaskarżeń pobudki, tknięty tym generał Wołodkowicz, obrażony chociaż napyrzyzwrotnymi krokami, jakie do zniszczenia dekretu Ziem. nowogródz. urzędownie zapowiedziane zostały, targnął się na opinią wielu osób; nieprzebaczył nawet popiołom swojej matki i przez pełne fałszywych zarzutów oświadczenie, w dodatku Kur. Lit. pod N. 25 umieszczone, przedsięwziął całej publiczności wrzucić: że mu od Obuchowiczow należą miliony; że on jest panem jeszcze całej Sienney; że naostatek potrafi zniszczyć całe dzieło exdywizyi Siemieńskiej, które i prawnie dokonane, i więcę jak dwoma dawnościami ziemskimi jest utwierdzone. Tak szczęśliwie przysposobiona imaginacya, która samego generała Wołodkowicza widocznie ułudza i oszukuje, być może że i niewiadomą interesu publiczności zastanawia. Jeżeli zatem oświadczenie generała zdolne było choć w jednym punkcie do czyjegokolwiek trafić przekonania,

niechże ta Obuchowiczow odpowiedź przez należną sprawiedliwość cierpliwie zostanie odczytana: żeby publiczność, wążąc bezstronnie na szali oskarżenia z usprawiedliwieniem, mogła sądzić o słuszności postępowania i oskarżyciela i oskarżonych. Józef Wołodkowicz stolnik miński, oyciec generała i żalcy się dziś Obuchowiczowey, przy schyłku dni życia swojego w r. 1772 apryla 21 d. rozrządzając testamentem na potomstwo z dwóch żon, Chreptowiczówny i Brońcówny, spółdzone swój majątek; folwarki Nowy Dwór i Zarzecze z jurydyką w Mińsku, oraz sumę 20,000 na zastawie Dworzyszczu lokowaną dla starszego syna Franciszka, a Sienne z Kupiskiem i Borysowem oraz folwark Leonowsczyzna niemniej summy do windykacyi zostawione dla młodszego Tadeusza i terazniejszego generała na owczas nieletniego Jana Wołodkowiczow wydzielił i opłatę, długów do tej drugiej przywiązał schedy. Summę 45,600 zł. u Chrapowickiego na obliżu będącą na wyposażenie żalcy się Obuchowiczowey przeznaczył i zwiększenie oney procentami aż do zamąż pójścia zastrzegł. A dla żony Reginy z Brońcow Wołodkowiczowey Stolnikowey Generała i żalcy się Obuchowiczowey matki 16,000 zł. darem zapisał i na restancyi summy Zubilewickiey zabezpieczył dożywocie. Tadeusz Wołodkowicz, jako pokowiczny aktor i nieletniego z Brońcówny potomstwa opiekun, po śmierci oycy objąwszy dobra Sienne, Kupisk i Borysow, wkrótce umarł; Franciszek, więc Wołodkowicz pretextem opieki i sukcesyi po Tadeuszu arbitralnie zawładał też dobra i w nich cały ruchomy majątek domowi Wołodkowiczow należny zabierając, zabrał razem i ten, który wprost do właścicielstwa samey stolnikowey Wołodkowiczowey należał. Postępek taki Franciszka Wołodkowicza otworzył proceder między nim a opiekunami testamentem Józefa naznaczonemi. Toczył się on pierwo w Grodzie nowogródz. a później za zemissą trybunalską przeszedł w Ziem. Oszmiań. tam przez oczewisty dekret, który potem w trybunale został potwierdzonym, Franciszek Wołodkowicz, zostawiony przy opiece nad terazniejszym generałem Wołodkowiczem, zarządzał ogólną fortuną ziemną i ruchomym majątkiem. Spełniwszy lata generał w roku 1784 depossydował z dobr Sienny, Kupiska i Borysowa swojego opiekuna i za remissą trybunalską rozpoczął proceder w Ziem. Wileńskim, gdzie w roku 1791 zapadł oczewisty dekret, niszczący testament Józefa Wołodkowicza, a ogólną po nim fortunę na równy między Franciszką i Janą determinujący podział, procedera te ciągle między potomstwem Józefa Wołodkowicza wiedzione niedozwolily zaspokoić długow po Józefie i Tadeuszu pozostałych, a do dobr Sienny odnoszących się. Generał Wołodkowicz na proceder z bratem Franciszkiem i na własne potrzeby tak znaczne zaciągnął kredyty, że te z powodu skasowania oycowskiego testamentu, i przypuszczenia do równego działu Franciszka przenosiły wartość jego schedy. Prócz tego zniecierpliwieni kredytorowie: Wierzeyski wstopniu Wędorfa, Woyniłowicz, Kwiatkowski, Rowieński wstopniu Muczyński i Bukaty, znaczną część włością przez inkwitacye i tradycye za dekretami od Sienny odebrać, a Strowski za prawem od generała arendownym w roku 1788 marca 19 wziętym i za obliżiem do tegoż prawa przywiązanym utrzymywał folwark Kupisk i Borysow, które po dwóletniej posesyi udzielnym dokumentem w roku 1790 marca 30 na rzecz sędziego Obuchowicza przewlekwował, z takiej więc kolei i tak krytycznego stanu fortuny następowało wyprowadzenie sądu dzielczego, na który ze potrzeba było znacznych kosztów, a rozliczenie się z kredytorami było niepodobne, bo na dalszym kredycie nic już generał rachować nie mógł, postanowił przeto oddać swój majątek pod konkurs wierzycieli, jakoż w r. 1791 decembra 4 datowanym, a dnia 28 tegoż mca i r. do akt Grodz. nowogródz. wprowadzonym, wła-

śnym oświadczeniem zapowiedziawszy exdywizyą, wyniósł do trybunału pozwy, gdzie w roku 1792 styczni 26 uzyskał remissę na sąd dzielczo-exdywizorski. Na skutek tej remissy pierwszo-zjazdowym in fundo Sienny na dzień 28 apryla tegoż r. terminie, administracya tych dóbr załującym się Obuchowiczom, jako współwierzycielom, gdy sąd exdywizorski powierzył; odtąd więc generał zaprzestawiający własnej w onych posesyi, po zapadłym a dopiero wspomnianym akcesoryjnym exdywizorskim dekrete, wydalili się do Warszawy, a w roku 1793 do Petersburga, gdzie niemal cały państwa rewolucyi krajowej 1794 rok spokojnie przesiedziawszy, udał się potem do Drezna i Francyi. Ten obraz stanu dóbr i interesów Jenerała, oraz postępowań Obuchowiczów aż do momentu pierwszozjazdowego exdywizorskiego dekretu, gdy się urzędniła urzędowymi pismami i tranzaktami, jakże się więc odważył generał ogłaszać śmiało przed publicznością, że wraz po wywieściu z opieki sam oddał Obuchowiczowi Siennę w administracyę; że oni podstępnie ipodczas oddalenia się jego za granicę też dobra oddali pod rozdział wierzycieli, że do stanności w sądownictwach namawiali w jego osobie plenipotentów, a do exdywizyi przy podobnych dobierali urzędników; kredy najprzód procedera i dekreta świadczą, że on sam dobrami Sienną z folwarkami, wygnawszy z nich opiekuna, brata rodzzonego, lat ośm przez dwóch oficyalistów, Ignacego Kiernowskiego i Ignacego Latkowskiego, urządził: kiedy obowiązek administracyi niecierpiał, jak od daty pierwszego dekretu exdywizorskiego na Obuchowicza z sądowego wyroku został włożony; kiedy i oświadczenie wyżej datą wspomniane i remissa trybunalska i dekret akcesoryjny exdywizorski najoczewitszemi są dowodami i przekonaniem, że generał sam oświadczył exdywizyą, sam zyskał na nią w trybunale remissę, sam akceptował exdywizorów i stawał w pierwszym terminie exdywizyi, na której zeszły Onufry Markiewicz Woyski Halicki nieskażonych cnot, charakteru i znajomości praw krajowych, niemal całej prowincyi i tewskej znany obywatel, a na trybunale, równieże zalety Andrzej Malczewski prawnie osobę Jenerała reprezentowali, w czem same nawet świadectwa oczewistych dekretów zdolne są ewinkować Obuchowicza. Kredy naostatek te wszystkie w majątku i interesach jego zaszcze odmiany, dosyć daleko poprzedzają wydalenie się jego za granicę, które niecierpiał aż po skończoney rewolucyi krajowej w roku 1794 nastąpiło. Tak ważne szczegóły zarzutów Jenerała, gdy się znoszą i pokonywają nie słowami, lecz urzędowymi pismami. Niech więc publiczność sędzi o rzetelności w tych materyach jego zaskarżeń, i niech bierze miarę o znaczeniu dalszych względem działań exdywizyi popisanych, w czym następne objaśnienie. Wydalenie się Jenerała za granicę, nie mogło wedle praw zatrzymać exekucyi i dekretu trybunalskiego, który nakazał całej fortuny po Józefie Wołodkowiczu na dwie schedy podział i uspokojenie wierzycieli zalecił. Sąd więc dzielczo exdywizorski oczewisto in fundo Siennej w roku 1799 nowembra 4 ogłoszonym dekretem, zebrawszy wszystkie fundusze, całą masę na dwie równe rozdzielił schedy. Jedną z nich dla Joachima i Adama Wołodkowiczów, synów Franciszka, a drugą dla Jana terazniejszego Jenerała czyli na rzecz jego wierzycieli przeznaczył, na schedzie tegoż Jenerała ciężarów antecessorskich było zł. 187,263 gr. 28, a z własnych jego zawinięć okazało się długu zł. 494,599 gr. 26½; szacunek budowlow, ruchomości antecessorskiej i własnej Jenerała, oraz zasiewy, konie, bydło i dalsze żywioły, pozostałość nakoniec summ Zubielewickiej i Dołmatowskiej, toż kalkucyja Okuliczowey, gdy umorzyły dług Jenerała zł. 49,421 gr. 9½ jeszcze więc onych do zaspokojenia pozostało zł. 445,137 gr. 17, które łącząc z antecessorskimi, zmassowało się wszystkiego razem długu zł. 632,451 gr. 15. Cała Sienna z folwarkami Kupiskiem i Borysowem i ze wsiami niewięcey obszerności ziemi jak tylko włok 104, i niewięcey dymów włociańskich na baidzo szczupły osadzie będących, jak 200 zawierają, z tego ogółu połowa tylo dla Jenerała wydzielona. Gdy

więc dekret trybunalski zalecił sądowi działowo-exdywizor., iżby długi antecessorskie na pewnym piątym procencie, a długi samego Jenerała, na takim, jaki wystarczy, były pomieszczone; z oszacowania przeto schedy Jenerała i uskutecznienie takiej dekretu trybunalskiego reguly, pokazało się, że dłużnicy Jenerała ledwo się mogli pomieścić na procencie zł. 5 i gr. 10 szel. 2½ od sta wynoszącym, w miarę więc niedostarczających po zł. 1 gr. 19 i pół szel. corocznych, od każdego sta procentów, niemieściło się kapitału kredytorskiego zł. 146,642 gr. 20 a z decessu samych procentów, który złotych 7,332 gr. 4 corok wynosił, składa się osobnej dla kredytorów z lat 21 należności zł. 153,972 gr. 4, nadto gdy udzielne summy obligowe, jako po oświadczeniu na taxę Jenerałowi zakredytowane, to jest Obuchowicza w stopniu Malczewskiego i Ignacego Wołodkowicza zł. 17,278, Woyciechowskiego zł. 4,434 i Xiecia Radziwiłła zł. 16,359 ad bona reperibilia odesłane zostały, Pokazuje się więc nayedotakalnicy, że Jenerał dłużnym jest dla swoich wierzycieli w ogóle zł. 338,685 gr. 24. Niechże więc, kto chce, rozważa i sądzi: czy dobra Sienna mogły być obiektem funduszu Jenerała w całości, kiedy on połowę ich przegnał bratu prawując się w trybunale, czy miał ten majątek kilkadziesiąt włok ziemi i trzechset rolników i czy był w stanie dostarczać takie intraty, z których dopiero zlicza Jenerał miliony, kiedy wczasie ośmioletniej przez jego samego administracyi, nie tylko że się nie zebrały z intrat kapitały, ale owszem do pięćkroć sta tysięcy zaciągnęło się długu; gdyby Jenerał Wołodkowicz zabierając się do tych i tylu podobnych przeciwko Obuchowiczom zarzutów, pozwolił sobie czasu do przeczytania Siennickiego exdywizorskiego dekretu, nie dopuściłby się może tylu nierzetelnych skarg i przypomniałby; że folwarki Kupisk i Borysow niemogły 37,000 zł. czynić intraty, kiedy Strowski samemu Jenerałowi płacił na rok arendy po zł. 4,000, a Jenerał sam, trzymając zpod prawa zastawnego od Obuchowicza takż arendą postępował tylko zł. 2,845 za coroczną z tychże folwarków intratę. Niepodziwiałby bynajmniej dla czego w miejscu arendownego Strowskiemu służącego kontraktu, okazało się na exdywizyi prawo zastawne, bo musiałby równie przypomnieć, że wraz po przelewie Obuchowiczowi przez Strowskiego w roku 1790 marca 30, possessya arendowna Kupiska i Borysowa z pozostałą jeszcze summą arendowną i obligową do teyże posesyi przywiązaną ezer. zł. 456 wynoszącą, dobrał Jenerał u Obuchowicza z posagu jego żony ezer. zł. 850 i wydał w témże samym roku apryla 21 prawo zastawne, które w dniu 24 tegoż miesiąca i roku zaintromitowane w roku 1791 septembra 21 do akt Grodz. nowogródz. wprowadzone i później na rozprawie w Grodzie nowogródz. które załcy się Obuchowicz dla ubezpieczenia zastawnej posesyi przed innemi kredytorami wraz rozpocząć z Jeneralem musiał, dekretem oczewistym utwierdzone, podczas rozprawy na trybunale w autentyku składane, i po zaszczyt tam remissie u rejenta Szymańskiego pozostałe, chociaż w urzędowym ekstrakcie na exdywizyi okazywane, co do bytności jednak i rzetelności zaprzysiężone zostało. Przekonałby się, że Obuchowiczowa w kategorii swojej o wyposażenie nie tylko łaskawego nie zjednała wyroku, lecz owszem doświadczyła niesprawiedliwości. Bo kiedy jej bracia Jan Jenerał i Franciszek Wołodkowiczowie po skassowaniu przez trybunał oycowskiego testamentu, z posiadania dóbr oyczystych, z odebrania summ antecessorskich i z zabranego ruchomego majątku, otrzymali na swój użytek więcey ośmćkroć sto tysięcy, a obydwie

schedy dóbr oyczystych z dekretu exdywizorskiego milion dwadzieścia tysięcy pięćset siedmdziesiąt zł. oszacowane zostały. Obuchowiczowa przebież jedna tylko miała na przeszkodzie oycowski testament, iż czwartej części dóbr oyczystych nieśluszenie pozbawiona, kontentować się musiała doliczonemi w skutek testamentu procentami, co jednak jenerałowi Wołodkowiczowi zdaje się być zawielkim wydziałem, chociaż się niewypiera, że Obuchowiczowa jest rodzoną jego siostrą, oświeciłby się i może nie miałby odwagi potępiać przed publicznością popiółw swej matki o utratę Zubielewiczkiej summy, która w ilości czter. zł. 2,896 prawem zastawnym od Helmana Massalskiego będąc na Zubielewiczach opartą, z wyraźnego znaczenia tegoż prawa, iż ono służy na wspólne imię i za wspólną sumnę matki i oycowi jenerała wydane, w połowie do matki jego, jako właścicielki, należała, a druga oycowska połowa, na obiekt zaspokojenia teyże matki w summie 16.000 zł. z zapisów meżowskich należney, będąc oddzieloną w pozostałości, która czter. zł. 559 i zł. 2 wynosiła, przeznaczoną została w równy dla konsukcesorów podział; obok czego dowiedzialby się razem, że gdy ta summa Zubielewiczka opłaconą została do rąk zeszyłej jego matki, jako aktorki, i przy exempcyi oryginal zastawnego prawa zwrócił się do archiwum Hrabów Niesiołowskich, nie mógł więc być do exdywizyi tenże oryginał złożonym, lecz urządowy ekstrakt, którego zgodność z autentykiem i bytność samego autentyku nakazano oprzysiądz, nie obwiniałby tak błędnie exdywizorskiego na ruchomość szacunku, bo znalazłby tę pewność, że oprócz rozdzieloney w naturze na kredytorów i konsukcesorów, z czego Sędzią Obuchowiczowa otrzymała część, tylko ze schedy Joachima Wołodkowicza dokumentem s. b. e odstąpioną, reszta ruchomego majątku nie 200 lecz 2569 złotych otaczowano, a cały ogół onego nie przez examina, lecz przez zaprzysiężone komportacje był sledzonym, Teodor zaś Czemierys, poddany Siemieński indelowany był z tego powodu, że matka jenerała miała skargę o zabraną jej własną ruchomość przez Franciszka Wołodkowicza, który (jak się okazało, obejmując dobra i opiekę po śmierci Tadeusza, ponieważ wszystko zabrał, możeby więc Jenerał rozpatrzył się, że po takich przejęciach fortuny z rąk do rąk, raz do Tadeusza, drugi raz do Franciszka Wołodkowiczów a naostatek do siebie samego, niemożnaby nikogo o niecałość ruchomego majątku (jeśliby się ona okazała) oskarżać; przeświadczyłby się z tego dekretu ze kalkulacya administracyjna odbyta została z złożonych i zaprzysiężonych registrów, a niewynajdziony tylko był podawczy inwentarz w miejscu którego, chociaż Obuchowicz okazał kopią zgodną pod przysięgą, później wszelako wyszukany i teraz w autentyku będący, zaświadcza i zgodność kopii i rzetelność przysięgi. Nienaganiałby naostatek nabytych przez Obuchowicza pretensyów kredytorskich, bo te za jego własnymi dokumentami rekognoskowane, przysięgą każdego kredytora stwierdzone, żadnemu nie mogą podlegać podejrzeniu, ile gdy jenerał, ani jedney z tych pretensyów w oświadczeniu niewymienia, któraby przecież była nierzetelną, lub zaspokoioną, słowem, gdyby Jenerał przeyrzeć chciał wszelkie od stron przynaszane dowody, z mocy których sąd exdywizorski, tak co do wyjaśnienia funduszków, jako co do podziału sched między konsukcesorów i przeznaczenia lokacyi kredytorom z jak największą zachował się

szkrupulatnością, znalazłby gruntowne z tegoż dekretu przekonanie, że choć sam na rozprawie nie był, nie wszelako na jego nieuchybioną stronę. Sukcessorowie Franciszka Wołodkowicza, dla utrzymania w całości sched swoich, nieopuszcili w żadney kategorii pilney na wszystko bacznosci. Kredytorowie troskliwi o wystarczenie funduszu również niezaniedbali coby zwiększać mogło dla ich dobra massę, z której starali się zupełną otrzymać satysfakcyę; nie było zatem komportacyi, nie było kalkulacyi, nie było dowodu, któryby co do ważności ściśle rozważanym, usprawiedliwianym i oprzysiężonym nie został. Całe dzieło exdywizyi dostatecznie ewinkuje i działanie sądu i postępowanie żalących się Obuchowiczów, rozważyć go tylko potrzeba. Zaczóż więc jenerał, wszelką na stronę uchiliwszy dopiero słusność, a nigdy ani Obuchowiczów, ani sądu exdywizorskiego przez 21 rok, mimo tylkokrotny swój powrót z zagranicy w kraj pobyt, żadnym urzędowym nieobwinając aktem; za co naostatek nie rekwirując o dekret exdywizorski i dowody dla objaśnienia się o interesie, bez żadnego cienia krzywdy, bez żadnego nawet, choć czyjegokolwiek przeciwko sobie wykroczenia, udał się jedynie za pobudką zemsty, do obelżywych zarzutów, w których ani słowa nie ma prawdy. Jest że to przyzwontymi z dostojnością stopnia zgodnym, zbierać same fałszy i dla ubliżenia dobrej tytu osób sławie w urzędowych one ogłaszać pismach. Publiczność bezstronna, przed oblicze której pierwsza może w podobnym rodzaju wyroczyła się sprawa, niech też bezstronną położy opinią: czy winni Obuchowiczowie, że jenerał Wołodkowicz roztwonil swój majątek i nad wartość długami obciążył? czy wykroczył sąd exdywizorski Siemieński, że wykonując prawidła trybunalskiej remissy, którą sam jenerał uzyskał, połowę fortuny oddzielił sukcesorom Franciszka, a z drugiej, Jenerała, dał choć niezupełną dla jego wierzyteli satysfakcyę, dla tego zaś, że jenerał Wołodkowicz jeszcze dłużny i w potrzebach nieograniczony, czy powinni Obuchowiczowie poświęcać własnego majątku bezpieczeństwo, na cel jego zamiarów, którym dekret Ziem. Nowogródzki niedawno zapadły pobłażając, bez względu na porządek praw, sukcesyą po Józefie Wołodkowiczu przeniósł na Henryka, który czy żyje nawet, żaden się na to nie okazał dowód. Nie ma zatem nie nad oświadczenie jenerała nieślusniejszego, tłum słownych zarzutów, uzaleń, obelg i pogrozek skompletowały tę, dość niedołężną, potwarne jego pismo; żaden przecież punkt skargi żadnymby najmniejszym niewsparty dowodem; a kiedy ze strony Obuchowiczów przeciwko wszystkiemu, co tylko wspomniane jenerała zawiera pismo odpowiedziało się przez dekret i inne urzędowe tranzakta, które zupełnie inny stan rzeczy wyświecają. Spokojni są we własnym sumnieniu Obuchowiczowie bo żadnych nigdy ku krzywdzie jenerała nieprzedsiębrali zamiarów, nie wątpią też że dowody i rzecz naryzetelnicy dopiero opisana, usprawiedliwią ich w publiczney opinii, kończąc więc ninieyszą odpowiedź, zapowiadając że szukać będą tey sprawiedliwości, iżby potwarcze pismo wedle przepisu statutowego było odwołanym, a potwarca iżby zasłużoną odnosił karę. Ninieyszy zaś remanifest który w gazecie Kur. Lit. pomieszczonym będzie, dla wpisania w akta podają i podpisują. Adam Ber. Obuchowicz, Anna Obuchowiczowa.

Roku 1821 meca apryla 6 dnia. Przed aktami Jego Imperatorskiej Mości Ziemskimi Ptu Nowogródzkiego, stanowiący osobieście WJP. Stanisław Cydzik Ziem. Nowogródzki Regent niuieyszy Remanifest do akt podał, że jest w aktach zaświadcza Karol Jabłoński Ziem. Now. Aktowy Regent.

Roku 1821, meca apryla 8 dnia, w Dodatku Kur. Lit. wolno takowy remanifest umieścić. Nikodem Kiersnowski Pisarz Ziem. ptu Nowogr.

U w i a d o m i e n i e.

3 Zawiadamia się JW. Jarosława Grafa Potockiego jen. majora wojsk rossyjskich i kawalera, tudzież wierzyciela po satysfakcyą do majątku tegoż JW. Potockiego na rysek kredytorom oddanego, ubiegających się, iż rezolucyą Sądu Gł. cywilnego Depart. Gubernii Kijowskiej roku idącego 1821 dnia 1 kwietnia zapadłą, Urzędnikowi rozbiór na majątku powyższym ekspedującemu na dzień 20 maja roku teraźn. do miasteczka Chaszczowatej w Gubernii Podolskiej pcie Haysyniskim leżącego zjechać i wzmiarkowany rozbiór bez dalszej limity, i odkładania ostatecznie ukonczyć polecono
Józef Nowakowski P. W. Pod.

A n n o n c e.

3. Les trois premières volumes de l'ouvrage de M. le Conseiller d'Etat et Professeur Parrot, intitulé: Entretiens sur la Physique etc. annoncé l'année dernière, ont paru. Cet ouvrage contient les notions les plus intéressantes sur la Physique générale, la Chimie, la Physique de la terre et l'Astronomie. C'est un tableau dessiné correctement et d'un style qui en facilite l'intelligence pour toutes personnes qui vont connaître la Nature sans en faire une étude particulière. La science, la gaieté, le sentiment regnent tour à tour dans ces entretiens, et la jeunesse y puisera également sous la direction de ses instituteurs une instruction en même tems facile et solide. L'impression des trois volumes suivans est commencée et sera terminée au plutôt possible. Le prix de l'ouvrage entier est de 15 R. en argent. On s'adresse à la Librairie de M. Frédéric Moritz.

Nowe dzieło i katalogi.

W księgarni uniwersyteckiej na ulicy Sto Jańskieij obok kościoła wyszło z druku dzieło muzyczne pod tytułem:

Metoda na skrzypce Rodego, Baliota i Kreycera ułożona przez Baliota od konserwatorium pańskiego do nauki w tym instytucie przyjęta, jeden tom in folio r. sr. 2.

Tamże dostać można katalogi książek francuskich, łacińskich, greckich i niemieckich, tudzież do datek do katalogu nót muzycznych świeżo do księgarni przybyłych.

U w i a d o m i e n i e.

3 Roku 1821 marca 31 w Sądzie Lit. Gł. Wileń. Depart. czasowego słuchali proźby szlachcica Wawrzyńca Pawłowskiego w przełożeniu, że w dniu 30 idącego marca wieczorem, szlachcic Bernard Sobański od lat dawnych mecenas przy trybunale i Sądach Gł. skończył życie swoje, archiwum jego z papierów różnych obywateli do spraw zesłanemu powierzonych składające się, pozostaje w ręku proszącego jako byłego aplikanta. W testamentcie swoim zesły Sobański poświadczył o zabezpieczeniu papierów obywatelskich w ręku proszącego, lecz obok, aby w sprawach przypadających w Sądzie Gł. aktoraty nie zostały zmazane tych stron do których zesły należał, zalecił udać się do Sądu Gł. o zabezpieczenie i wezwać pomocy kolegów zesłego. Proszący zatem w rzeczy wszystkich obywateli nie wiedzących o zgonie szlachcica Sobańskiego a przez to nie mogących natychmiast prawnych pełnomocników w swych interesach ustanowić, prosił imo) przeznaczyć czterech adwokatów przy Sądzie Gł. będących, za tymczasowych zastępców i obrońców tych obywateli, których znajdują się papiery po zesłym Sobańskim

pozostałe, dla strzeżenia izby aktoraty nie upadły, 2do) zaawizować urzędownie wszystkie strony aby dla ustanowienia prawnych plenipotentów przybyły, 3tio) między tym wszystkie aktoraty do terminu poruczenia spraw przez samych aktorów, za przypadnieniem onych zapisać na sprawce, izby z powodu śmierci wzmienionego szlachcica Sobańskiego nikt nie tracił i w tym uczynić jeneralne rozporządzenie, Rozkazali do spraw jakie zesłaniu adwokatowi Bernardowi Sobańskiemu były powierzone, niżeli sami aktorowie zostaną uwiałomieni, a dopiero izby czynności Sądowe nie były zastanawiane, zwłaszcza że wedle praw litewskich Sąd pod żadnym względem na nikogo oczekiwać nie może, przeto, dla obrony prawnej adwokatów WW. Bogusława Białobłockiego, Benedykta Puciołowskiego, Jana Grobickiego i Jana Kotwioza dodać, co zaś do uwiadomienia aktorów, objawić proszącemu, że jako on był w obowiązku aplikanta przy zesłym adwokacie Sobańskim tak onże sam natychmiast uczynić w tym publikatę przez gazety jest obowiązany.

Z dozwolenia Sądu że drukować wolno Świadczę Sekretarz Wacław Klukowski.

O ś w i a d c z e n i e.

3. Oświadczenie imieniem mnie niżej podpisaney Sorki Mowszowey Kufmanowey obywatelki Grodzieńskiej czyni się w następney osnowie iż ja żalująca Sorka Kufmanowa wspólnie z Star. Izraelem Leyzerowiczem Butkowskim obywatelem Grodzieńskim, za dostawiony do grodzieńskiego magazynu skutkiem zrobień z Komissionerem 9 klasyi W. Bremem w roku 1814 kontraktu, prowiant i furaz mając w skarbie Mańgrszym, należność rubli assygn. trzydzieście dziewięć tysięcy pięćdziesiąt cztery kop. trzydzieście trzy N. r. 39054, kop. 53, wynoszącą, w połowie mojemu aktorstwu uległą i do tąd nieurzyskaną, a świadectwem komisyyi Wileńskiego prowiantńskiego depo w roku 1816 febr. 24 dnia za N. 1540 wyddnym zrealizowaną, do odebrania takowey summy skąd należy, dokumentem plenipotencyjnym pod r. 1817 junii 9 dnia przed aktami Grodz. ptu Grodzieńskiego łącznie z kompanistą swoim Star. Izraelem Leyzerowiczem Butkowskim przyznanym, W. Tytułarnego Sowietnika Iwana Iwanowicza Zacha umocowała, i władzę onemu nadała, lecz kiedy od przyjaciół moich dochodzi w tym czasie mnie wiadomość, że w aktach Grodz. Wileńskich pod r. 1816 julii 16 dnia przyznana znajduje się plenipotencya dnia 10 tegoż roku i meca niby ode mnie, do odebrania zkad należy połowicznej mojej schedy wzmienioney summy, Star. Izraelowi Leyzerowiczowi Butkowskiemu wydana, oświadczam więc i do publiczney wiadomości podaję: że takowa plenipotencya jako subreptiwe utworzona i powodem później wydanego W. Zachowi umocowania, już ustala, do czynnego w imieniu moim względem odzyskania mnie należney powyższej summy działania lub zawierania z kimkolwiek w tej materii układów, temuż Star. Izraelowi Leyzerowiczowi Butkowskiemu służyć nie mogła i nie może, a stąd jeżeli Star. Butkowski cokolwiek imieniem moim postanowił, wszelką takową czynność jego, jako na nieprawnej, przezemnie niewydawanej dla jego i nieprzyznawanej plenipotencyi opartą, zażalam, manifestuję cofam i za nielegalną uważam, i tym końcem niniejsze oświadczenie do akt zapisuję, i opublikować przez gazety zamierzam. Sorka Mowszowiczowa Kufmanowa.

Roku 1821 meca apryla 4 dnia, że takowe oświadczenie do protokołu potpznego sądu Grodz. Grodzień. jest zapisane i że poszliny opłacone świadczę. Agust Jakimowicz v. Regent. Grodz. Grodzieński.

KATALOG XIAĞ

Znaydujących się w Xiegarni XX. Pijarów u Alexandra
Zółkowskiego na ulicy Dominikańskiej w Wilnie.

- A**becadło we 24 kartkach, z stosownemi figurami do każdej litery alfabetu polskiego; oraz litera nad każdą figurą wyobrażająca ten przedmiot, oprawne, 40 sr. K.
- Adelphi** czyli bracia, komedia Terencyusza do użytku szkół przystosowana przez H. A. Schultze, przedrukowana z Encyklopedyi dla szkół, klasycznych łacińskich pisarzy 8. Wilno 1813 . . . 25 K.
- Adina** czyli pasterka pirenejska, i innych kilka romansów z francuzkiego P. Villemanna d'Abancourt, tłumaczenia P. Zaleskiego. Warszawa 1808 in 8. . . 50 K.
- Albert** nowy, czyli terazniejszy, albo sekretarza nowe doświadczone i approbowane, z francuzkiego na język polski przetłumaczone, 8. Wilno 1803 . . . 60 K.
- Allegorye** starożytne w stosunku do 1go wieku sławnych ludzi Plutarcha i czasów Bohatyrsko-Mitologicznych przez X. Filipa Golańskiego in 8vo. Wilno 1801 . . 60 K.
- Algebry** (Początki) S. F. Lacroix dla użycia w szkole centralney Paryzkiej, przełożone na język polski przez X. E. Sieradzkiego S. P. z jedynastego wydania poprawnego w Paryżu 1815, 8vo w Wilnie 1818 . . . 1 R. sr.
- Antimonachomachia** Krasickiego w sześciu pieśniach in 8. Warszawa . . . 30 K.
- Antologia** grecka, którą dla uczniów języka greckiego w Lyceum Wołyńskim z różnych sławnych rymotwórców zebrał i krótkim objaśnił sposobem Michał Jurkowski 8. Wilno 1815 . . . 1 R. 20 K.
- Antropologia** o własnościach fizycznych człowieka, fizycznych i moralnych, przez Józefa Jasńskiego in 8. Wilno 1818 65 K.
- Arytmetyka** dla szkół narodowych, nowa edycja z przydatkiem o nowych miarach i wagach, in 8vo w Wilnie 1810 40 K.
- Arytmetyka**, czyli nauka rachunkowa dla użytku sposobujących się do nauk matematycznych zebrana i wyłożona przez X. Damszewskiego S. P. in 8. Wilno 1808 75 K.
- Arytmetyka** praktyczna krótkim i łatwym sposobem przez pytania, dla wygody młodzieży i użytku gospodarskiego, zebrana przez X. Symona Bielskiego Pijara z tablicami do układania rejestrow gospodarskich in 8. edycja nowa i poprawna. Warszawa 1811 . . . 50 K.
- Arytmetyki** krótki wykład, z tablicami przykłady rachunkowe zawierającymi: napisany dla młodzieży akademickiej przez Józefa Czecha, in 8vo 4te wydanie Wilno 1816 . . . 42 1/2 K.
- Badania** starożytności we względzie geografii przez Joachima Lelewela część naukowa 8vo. Wilno 1818 . . . 3 R.
- Bayki** Fedra xiąg V. z przypiskami, wydanie drugie poprawniejsze przez X. St. Czerskiego, przydane są bayki Fedra z rękopismu świeżo odkrytego w Neapolu in 12. 1810 Wilno . . . 40 K.
- Belizar** (nowy) przez panią de Zanolis (Genlis) napisany, a przez M. K. na polski język przełożony, 2 tomy 12. Wilno 1809 1 R.
- Belizaryusz** z kopersztychami i szczęśliwa familia, historia moralna przez Marmontela we francuzkim języku napisana, in 8vo. Warszawa edycja nowa 1805 1 R. 10 K.
- Biblioteka** geograficzna i innych wiadomości dla młodzieży, czyli zbiór podróży najszybszych w różnych częściach świata, dla zabawy i oświecenia młodzieży, przełożony z rozmaitych języków. Z obrazkami i mapą, 12 tomów. Wrocław 16. 1808 . . . 11 R.
- Biografia** Włóscianina nad brzegami powyżey Łososny mieszkającego, przez Ignacego Łachnickiego. Warszawa 8vo 1815 60 K.
- Bramin** natchniony sentymentami moralności, z angielskiego na polski język przełożony, teraz po trzeci raz przedr. Wilno in 8vo 1808 . . . 30 K.
- Cenzor** w oycu, czyli wykład cnót i wystawa wad, we dwóch częściach: gdzie oyciec synowi młodemu, w pierwszej nauce zasadycnót i do nabycia onychśródkki, w drugiej hańbę wad przekładając, razem do cnotliwego naprowadza go życia, przez J. Lubicza Czerwińskiego, Lwów in 8. 1810 90 K.
- Cuda** i osobliwości natury i sztuki w różnych znaydujące się kraiach, z najnowszych podróży do wszystkich części świata zebrane: z wiadomościami o niektórych celniejszych zabytkach; z kopersztychami iluminowanymi, in 8vo 2 tomy. Kraków 1811 1 R.
- Czy poiedziemy** do Paryża, czyli familia z góry Jura, romans pełen prawdy, napisany roku XIII, 1806. in 12. w Wilnie 1810 . . . 30 K.
- Człowiek** czuły, z angielskiego na polski język przełożony przez K. Grabowskiego 8. Warszawa 1817 . . . 1 R. 20 K.
- Człowiek** dziki z franc. Pana Mercier, z koperszt. 8. Kraków 1811 . . . 90 K.
- Człowiek** wiejski, czyli Georgiki francuzkie J. Delilla, tłumaczenia Fr. Xaw. Chomińskiego, przyłączone są także ody tego tłumacza, 8. Wilno 1818 . . . 90 K.
- Dodatek** przez X. M. Bohusza, do xiązki pod tytułem: *Poprawa błędów w ustney i pisanej mowie polskiej* przez O. Kopczyńskiego 8. Warszawa 1808 . . . 35 K.
- Duch** czyli treść dzieł pani de Genlis, albo obrazy, charaktery, prawidła i myśli wyjęte ze wszystkich pism iey wyszłych dotychczas, przez Pana (Demonceaux) po polsku i po francuzku. Wrocław in 8. 1806 1 R. 80 K.
- Dyaryusz** seymu królestwa polskiego z roku 1818, 3 tomy in folio Warsz. . . 12 R.
- Dykeyonarz** powszechny medyki, chirurgii i sztuki hodowania bydła, czyli lekarz wiejski, zawierający rozciągłe wiadomości wszystkich części sztuki lekarskiej, dokładne i najszczególniejsze opisy zażywanych roślin, sposoby ratowania zdrowia ludzkiego i leczenia chorób bydłeczych. Dzieło pożyteczne wszystkim klassom obywatelów i do ich poiętności przystosowane przez towarzystwo lekarzów francuzkich: na język polski przełożone i wielą ważnemi dodatkami powiększone, tomow 9 in 8. Warszawa 1793 . . . 15 R.
- Dykeyonarzyk** francuzki z krótką informacją Cztéry wieczory w Stolicy, napisane przez M. Wazgirda; 12. 4 części. Wilno 1820 80 K.

- o pronuncyacji i przydaniem rozmów francuzkich, na nowo przedrukowany, 8vo w Wilnie 1817 . . . 35 K.
- Dzieciom dla ich rozrywki i nauki, niektóre zabawniejsze historie z różnych dziejów świata dawniejszego zebrane, przez Franciszka Karpińskiego, 8vo Wilno 1820 75 K.
- Toż na papierze pocztowym rub. x.
- Dzieie rzeczypospolitey rzymskiej, od założenia Rzymu aż do Cesarzów, krótko porządkiem lat opisane, z francuzkiego przełożone, potrzebnymi przypiskami objaśnione, a w tém nowém wydaniu, mianowicie co do przypisków poprawione, Warszawa 1806 2 tomy in 8vo . . . 6 R.
- Dzieła pogrobowe J. Tańskiego wierszém i prozą, piękne wydanie z portretem Autora. Warszawa in 8vo 1808 . . . 1 R. 50 K.
- Dzieło o pijaństwie przez Jakóba Szymkiewicza z ryciną in 8vo. Wilno 1818. 1 R. 50 K.
- Dziennik Wileński. Pismo peryodyczne, na rok 1805, N° 12 (R. S. 10), na rok 1806 9 numerów (R. 3).
- Edda czyli xiega religii dawnych Skandynawii mieszkańców. Wilno in 8vo 1807 30 K.
- Elementarz polski czyli łatwy sposob nauczania dzieci czytać po polsku, z obrazkami stosownymi do kaźdey litery alfabetu polskiego, tudzież wypis powieści, baiek i wierszy z nacyelniejszych Autorów, ułożony dla wygody młodzieży płci oboiej, 8vo w Wilnie 1815 . . . 60 K.
- Na papierze prostym . . . 60 K.
- Elementarz rossyysko-polski z wzorami pisanja, in 8vo w Wilnie 1811 . . . 15 K.
- Elementarz polsko-francuzko-niemiecki dla dzieci nowo wydany. Wilno in 8vo 1811 oprawny . . . 10 K.
- Elementarz polski in 8vo. Wilno . . . 5 K.
- Eneida Wirgilego Marona, czyli wiersz bohatyrski ku czci Eneiasza z Troi: przekładania Jacka Przybylskiego 2 tomy in 8vo z kopersztynchami i mapą Krakow 1811 5 R.
- Eneida Wirgiliusza we 11 xiegach, przekładania Fr. Dmochowskiego: Warszawa in 8vo 1809 . . . 2 R.
- Epigrammata wybrane Owena poety angielskiego, wierszém polskim i łacińskim tłumaczenia X. Turkowskiego in 12mo Warszawa . . . 50 K.
- Epitome historiae sacrae ad usum tironum linguae latinae: auctore C. F. Lhomond, in Universitate Parisiensi Professore emerito. Nova editio, accessit dictionarium latino-polonicum: in 12mo 1811 Vilna . . . 50 K.
- Epoki natury przez P. Buffona wydane w języku francuzkim, a przez X. Staszica wytłumaczone na język polski, z dodaniem myśli i niektórych uwag nad ziemią polską. Edycya druga in 8vo majori. Krakow 1803 . . . 1 R. 35 K.
- Euklidesa początków geometryi xiąg ósmioro, toiest sześć pierwszych, iedenasta i dwunasta z dodanemi przypisami przez J. Czechę, po śmierci Autora wydanie drugie z przydaną trygonometrią Roberta Simsona przełożona z angielskiego, z figurami in 8vo. Wilno 1818 . . . 1 R.
- Eutropii breviarum Historiae Romanae, 8vo Vilnae 1818 . . . 20 K.
- Farmacya, czyli nauka doskonałego przygotowania lekarstw ze trzech królestw natury wybranych przez J. Celińskiego, dwie części in 8vo 1811 . . . 2 R. 50 K.
- Farmacya praktyczna, zawierająca objaśnienie preparatów chemicznych przyiętych w Aptekach: napisana podług naynowszych zasad fizyczno-chemicznych przez Just. Wilh. Kryst. Fischera; a po iego śmierci przeyrzana, poprawiona i powtórnie wydana przez D. Zygm. Fryd. Hermstedta Professora Chemii i Farmacyi w Berlinie teraz zaś przez Winc. Woyniewicza na polski język przełożona: in 8 majori. Wilno 1811 . . . 1 R. 20 K.
- Filon i Chloe w rozmaitych zdarzeniach, przez Witulskiego, in 8vo. Wilno 1802 50 K.
- Fizyka mechaniczna E. G. Fiszera przełożona z Niemieckiego na francuzki i powiększona notami przez Biota z powtórnego wydania w Paryżu 1813 roku przetłumaczona na język polski przez X. E. Sieradzkiego S. P. dwa tomy in 8. 1816. Wilno . . . 2 R.
- Fizyki (Zbiór krótki początków) przez S. Stubielewicza Prof. w Imp. Un. Wileń. ułożony z Programmatu wydanego dla szkoły politechnicznej Paryzkiej przez S. Barruella, 8vo w Wilnie 1816 . . . 75 K.
- Fizyka przez M. J. Bryssona po francuzku napisana, a przez Choynickiego przetłumaczona, Wilno in 8vo tomów trzy 1800 . . . 3 R. 60 K.
- Fonroz i Adelaida, powieść sabaudzka przez J. Bykowskiego, in 8vo. Wilno 1799 15 K.
- Galatea powieść pasterska przez Floryana in 12mo. Warszawa 1801 . . . 60 K.
- Geografia, czyli opisanie matematyczne i fizyczne ziemi przez Jana Sniadeckiego. Wydanie trzecie na nowo od autora przeyrzane i znacznie powiększone: z tablicą wyrażającą położenie geograficzne znakomitszych miejsc na ziemi; z 5 tablicami na miedzi rzniętymi, in 8vo. Wilno Zawadzki 1817 . . . 1 R. 10 K.
- Geografia powszechna zawierająca opisanie stanu politycznego pięciu części świata, z ostatnimi odmianami iakie nastąpiły do roku 1812, z przydatkiem na końcu rejestru imion właściwych. Edycya nowa poprawna 8. Wilno 1812 . . . 60 K.
- Geografii początki edycya druga in 8. Wilno 1819 . . . 5 K.
- Geografia Państwa Rossyyskiego w teraźniejszym iego stanie, przez JP. E. Ziałbrowskiego, Professora extra ordynaryynego w instytucie pedagogicznym w Petersburgu, ułożona i przez rząd główny szkołom krajowym podana, z rossyyskiego przełożona, in 8vo. Wilno 1810. 50 K.
- Geografia początkowa dla pożytku uczący się młodzi podług ostatnich traktatów ułożona i powiększona przez W. J. nowe wydanie Warszawa in 8vo 1810 . . . 15 K.
- Geometrya płaszczyzn i powierzchni krzywych czyli miernictwo opisujące, z francuzkiego P. S. F. Lacroix z figurami Wrocław in 8vo 1811 . . . 1 R. 35 K.
- Geometrya dla szkół narodowych część I nowa edycya. Wilno in 8vo 1810 . . . 60 K.
- Geometrya dla szkół narodowych część 2ga in 8vo. Wilno nowe wydanie 1817 45 K.
- Goląbek, powieść z Rossyyskiego, tłum. Kublickiego in 8vo. Wilno 1807 . . . 15 K.
- Gonzalw z Korduby czyli odzyskanie Grenady, przez Floryana, przekładania Jana Nowickiego, 2 tomy in 8vo. Krakow 1804 . . . 1 R. 50 K.
- Grammatyka francuzka dla pożytku uczący się młodzieży, przez X. Kaletana Kamińskiego poprawiona, in 8vo. Wilno 1808 40 K.
- Grammatyka grecka, toiest Grammatica graeca Buttmanniana contractior, in usum tironum edidit God. Er. Groddeck, in 8vo Vilna Zawadzki 1817 . . . 1 R. 25 K.
- Grammatyka francuzka P. Wailli, tłumaczona przez X. K. Kamińskiego, obok z francuzkim textem, in 8vo. Wilno . . . 50 K.